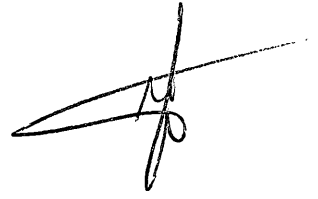

M.N.

Αριθμός 6/2026

**ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ
ΣΕ ΠΛΗΡΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ**

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ιωάννα Κλάπα – Χριστοδουλέα, Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, Μαρία Λεπενιώτη, Ασημίνα Υφαντή, Μαρουλιώ Δαβίου, Μαρία Κουφούδη, Αγάπη Τζουλιαδάκη, Αλεξάνδρα Αποστολάκη, Μαρία Σιμιτσή – Βετούλα και Αριστείδη Βαγγελάτο, Αντιπροέδρους του Αρείου Πάγου, Χρήστο Κατσιάνη, Γεωργία Κατσιμαγκλή, Κωστούλα Πρίγγουρη, Στέφανο – Σπυρίδωνα Πανταζόπουλο, Παρασκευή Τσούμαρη, Παναγιώτη Βενιζελέα, Σπυρίδωνα Κουτσοχρήστο, Ελένη Χροναίου, Σωκράτη Πλαστήρα – Εισηγητή, Αγαθή Δερέ, Κλεόβουλο – Δημήτριο Κοκκορό, Γεώργιο Σχοινοχωρίτη, Ευτύχιο Νικόπουλο, Γεώργιο Παπαγεωργίου, Σταύρο Μάλαινο, Χρυσούλα Πλατιά, Βαρβάρα Πάπαρη, Φώτιο Μουζάκη, Ελπίδα Σιμιτοπούλου, Μαρία – Μαρίον Δερεχάνη,

Αικατερίνη Χονδρορίζου, Λεωνίδα Χατζησταύρου, Ευαγγελία Γιακουμάτου, Μερόπη Τζουγκάρακη, Ιφιγένεια Ματσούκα, Παναγιώτη Λυμπερόπουλο, Μιχαήλ Αποστολάκη, Νίκη Κατσιαούνη, Φωτεινή Μηλιώνη, Αντιγόνη Τζελέπη, Μαρία Γιαννακοπούλου, Απόστολο Φωτόπουλο, Μαρία Πετσάλη, Ερασμία Λιούλη, Ζωή Καραχάλιου, Βάια Ζαρχανή, Σπυριδούλα Λιάτη, Στυλιανή Μπλέτα, Ηλία Γιαρένη, Ελένη Θεοδωρακοπούλου, Δέσποινα Βασιλοδημητράκη, Ιωάννη Αποστολόπουλο, Αικατερίνη Πατσιαρά, Παναγιώτη Φιλόπουλο, Παρασκευή Γρίβα, Γεώργιο Μικρούδη, Ευαγγελία Γίτση, Αθανάσιο Νικολόπουλο, Ελένη – Παναγιώτα Λεβεντέλη, Μαρία Τατσέλου, Ειρήνη Νικολάου, Παναγιώτη Μπολτέτσο, Ιωάννα Στρατσιάνη, Χριστίνα Τζίμα, Αλκηστη Σιάννου, Βασιλική Μουγιάντση, Κωνσταντία Εμμανουηλίδου και Παναγιώτα Γιαννακοπούλου, Αρεοπαγίτες, (κωλυομένων των λοιπών δικαστών της σύνθεσης).

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, την 27η Φεβρουαρίου 2025, με την παρουσία της Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου Γεωργίας Αδειλίνη και της Γραμματέως Αγγελικής Ανυφαντή για να δικάσει την εξής υπόθεση μεταξύ:

Της αιτούσας (ενώπιον του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων): Βασιλικής Τσουβάρα του Δημητρίου, κατοίκου Κατσικά Ιωαννίνων. Εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο της Όλγα Τσουμάνη, η οποία κατέθεσε προτάσεις:

Καθ' ης η αίτηση (ενώπιον του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων): ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «INTRUM HELLAS Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις» και τον διακριτικό τίτλο «Intrum Hellas A.E.Δ.Α.Δ.Π.», που εδρεύει στην Αθήνα Αττικής και

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

εκπροσωπείται νόμιμα, ενεργούσας εν προκειμένω ως διαχειρίστριας των απαιτήσεων της αλλοδαπής εταιρείας με την επωνυμία «Phoenix NPL Finance Designated Activity Company», που εδρεύει στο Δουβλίνο της Ιρλανδίας, η οποία έχει καταστεί ειδική διάδοχος της ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.». Εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξούσιους δικηγόρους της Θωμά Καναβέλη και Σπυρίδωνα Τσαντίνη, οι οποίοι κατέθεσαν προτάσεις.

Των προσθέτως παρεμβαινόντων υπέρ της αιτούσας:

1. Χρήστου Τσιώμου του Ιωάννη, κατοίκου Αθηνών. Παραστάθηκε με τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Γεώργιο Γκεσούλη, ο οποίος κατέθεσε προτάσεις.

2. Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ» που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη και εκπροσωπείται νόμιμα. Παραστάθηκε ο Πρόεδρος του Δημήτριος Φινοκαλιώτης και διόρισε πληρεξούσιο δικηγόρο του τον Χρήστο Παππά, ο οποίος κατέθεσε προτάσεις.

3. Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά» που εδρεύει στον Πειραιά και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο και Πρόεδρο του Ηλία Κλάππα και από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Σταύρο Κατσούλη. Ο δεύτερος εκ των οποίων κατέθεσε προτάσεις.

4. Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών» που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξούσιους δικηγόρους του Δημήτριο Σκαρίπα, Ιωάννη Δεληκωστόπουλο, Στυλιανό Σταματόπουλο και Παναγιώτη Νικολόπουλο, οι οποίοι κατέθεσαν προτάσεις

(κοινές με τους πληρεξουσίους δικηγόρους των προσθέτως παρεμβαινόντων νομικών προσώπων με αριθμούς 5 και 6).

5. Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Δικηγορικός Σύλλογος Πατρών» που εδρεύει στην Πάτρα και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Παναγιώτη Νικολόπουλο, ο οποίος κατέθεσε προτάσεις. (κοινές με τους πληρεξουσίους δικηγόρους των προσθέτως παρεμβαινόντων νομικών προσώπων με αριθμούς 4 και 6),

6. νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Δικηγορικός Σύλλογος Ιωαννίνων» που εδρεύει στα Ιωάννινα και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Δημήτριο Λυρίτση, ο οποίος κατέθεσε προτάσεις. (κοινές με τους πληρεξουσίους δικηγόρους των προσθέτως παρεμβαινόντων νομικών προσώπων με αριθμούς 4 και 5),

7. δευτεροβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων με τις επωνυμίες: α) «Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Πειραιά», που εδρεύει στον Πειραιά και εκπροσωπείται νόμιμα, β) «Εργατικό Κέντρο Λαυρίου Ανατολικής Αττικής», που εδρεύει στο Λαύριο και εκπροσωπείται νόμιμα, γ) «Εργατοϋπαλληλικό Κέντρος Άρτας», που εδρεύει στην Άρτα και εκπροσωπείται νόμιμα, δ) «Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Ν. Λάρισας», που εδρεύει στη Λάρισα και εκπροσωπείται νόμιμα, ε) «Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Ν. Ιωαννίνων», που εδρεύει στα Ιωάννινα και εκπροσωπείται νόμιμα, στ) «Παλλεσβιακό Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο», που εδρεύει στη Μυτιλήνη και εκπροσωπείται νόμιμα, ζ) «Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Πάτρας», που εδρεύει στην Πάτρα και εκπροσωπείται νόμιμα, η) «Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Τρικάλων», που εδρεύει στα Τρίκαλα και

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

εκπροσωπείται νόμιμα, θ) «Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Κέρκυρας», που εδρεύει στην Κέρκυρα και εκπροσωπείται νόμιμα και ι) «Εργατικό Κέντρο Ημαθίας “Γεώργιος Βουτυράς”», που εδρεύει στην Νάουσα και εκπροσωπείται νόμιμα. Άπασες εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Εμμανουήλ Μαλαγάρη, ο οποίος δεν κατέθεσε προτάσεις.

8. σωματείου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ» (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ), που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξούσιους δικηγόρους του Δημήτριο Σπυράκο και Βίκτωρα – Ευάγγελο Τσιαφούτη, οι οποίοι κατέθεσαν προτάσεις.

9. δευτεροβάθμιου σωματείου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΝΩΣΕΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ - ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ – ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΩΝ», το οποίο εδρεύει στο Ρέθυμνο Κρήτης, διατηρεί παράρτημα στον Πειραιά και εκπροσωπείται νόμιμα. Παραστάθηκε ο Πρόεδρος του Ευάγγελος Κρητικός και διόρισε πληρεξούσιο δικηγόρο του τον Άγγελο Μπατουδάκη, ο οποίος δεν κατέθεσε προτάσεις.

Των προσθέτως παρεμβαινουσών υπέρ της καθ’ ης η αίτηση:

1. ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία», που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα, ως καθολικής διαδόχου της διασπασθείσας ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «Τράπεζα Eurobank Ergasias Ανώνυμη Εταιρεία» στο σύνολο των δικαιωμάτων, των υποχρεώσεων και εν γένει εννόμων σχέσεων του αποσχισθέντος κλάδου τραπεζικής δραστηριότητας της τελευταίας.

Εκπροσωπήθηκε από τις πληρεξούσιες δικηγόρους της Αικατερίνη Μητσιμπούνα και Ευανθία Κατσιγιαννη, οι οποίες κατέθεσαν προτάσεις.

2. ανωνύμων εταιρειών με τις επωνυμίες: α. «doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις», που εδρεύει στο Μοσχάτο Αττικής και εκπροσωπείται νόμιμα, και β. «Cepal Hellas Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις», που εδρεύει στην Νέα Σμύρνη Αττικής και εκπροσωπείται νόμιμα. Η α. εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Μενέλαο Καρπαθάκη και η β. εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Κωνσταντίνο Τσενέ. Αμφότερες εκπροσωπήθηκαν και από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Παναγιώτη Γιαννόπουλο, οι οποίοι κατέθεσαν κοινές προτάσεις.

3. ανώνυμης εταιρείας διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεων με την επωνυμία «QUANT MASTER SERVICER ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ» και τον διακριτικό τίτλο «QUANT MASTER SERVICER ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.Δ.Α.Δ.Π.», η οποία εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής και εκπροσωπείται νόμιμα, ατομικώς και υπό την ιδιότητά της ως διαχειρίστριας απαιτήσεων, εντολοδόχου και ειδικού πληρεξουσίου, αντιπροσώπου και αντικλήτου α. της εδρεύουσας στο Δουβλίνο αλλοδαπής εταιρείας ειδικού σκοπού με την επωνυμία «PILLAR FINANCE DESIGNATED ACTIVITY COMPANY», όπως νόμιμα εκπροσωπείται, και β. της εταιρείας με την επωνυμία «Asopus L.P.», (Άσοπους ΕΛ ΠΙ), συσταθείσας σύμφωνα με το δίκαιο της πολιτείας του Ντέλαγουερ των Ηνωμένων

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

Πολιτειών της Αμερικής, όπου και εδρεύει, όπως νόμιμα εκπροσωπείται. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Δημήτριο Κανελλόπουλο, ο οποίος κατέθεσε προτάσεις.

4. ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.», που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα, ως οιονεί καθολικής διαδόχου της ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Ανώνυμος Εταιρεία», μετά τη διάσπαση της τελευταίας διά της απόσχισης του κλάδου τραπεζικής δραστηριότητας της με σύσταση νέας εταιρείας – πιστωτικού ιδρύματος. Εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξούσιους δικηγόρους της Στέργιο Σπυρόπουλο και Χαρίκλεια Παπαδοπούλου, οι οποίοι κατέθεσαν προτάσεις.

5. ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.», που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξούσιους δικηγόρους της Δημήτριο Τσικρικά και Ιωάννη Γιανναράκο, οι οποίοι κατέθεσαν προτάσεις.

6. ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» και τον διακριτικό τίτλο «ALPHA BANK» που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξούσιους δικηγόρους της Σπυρίδωνα Ανδρίτσο και Ιωάννη Μολιώτη, οι οποίοι κατέθεσαν προτάσεις.

7. ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», και τον διακριτικό τίτλο «ΑΤΤΙΚΑ BANK», που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Παντελή Αζαριάδη, ο οποίος κατέθεσε προτάσεις.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 6-12-2023 αίτηση της αιτούσας, που κατατέθηκε στο Ειρηνοδικείο Ιωάννινων, επί της οποίας εκδόθηκε η 15/2024 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή υπέβαλλε προδικαστικά ερωτήματα στον Άρειο Πάγο και η Επιτροπή του άρθρου 20Α παρ. 1 του ν. 4842/2021 με την με αριθμό 2/2024 πράξη της διέταξε να εισαχθεί στην Πλήρη Ολομέλεια του Αρείου Πάγου η εκκρεμής ενώπιον του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων από 06-12-2023 (αριθμ. κατάθ. δικ. 41/19-12-2023) αίτηση της Βασιλικής Τζουβάρα του Δημητρίου κατά της εταιρείας με την επωνυμία «Intrum Hellas Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις» και τον διακριτικό τίτλο «Intrum Hellas Α.Ε.Δ.Α.Δ.Π.», περί ερμηνείας της υπ' αριθμ. 16/2012 απόφασης του ίδιου Δικαστηρίου, όπως μεταρρυθμίσθηκε με τις 1072/2012 και 244/2019 αποφάσεις αυτού, προκειμένου να κρίνει, αν το αναφερόμενο στο ιστορικό της παρούσας πράξης διατακτικό χρήζει ή όχι ερμηνείας ως προς τον υπολογισμό του επιτοκίου των μηνιαίων δόσεων για τη διάσωση της κύριας κατοικίας της αιτούσας και σε καταφατική περίπτωση, α) αν το επιτόκιο, που θεσπίζεται στο άρθρο 9 παρ. 2 του Ν. 3869/2010, πρέπει να υπολογίζεται από την έναρξη της ρύθμισης, επί του συνόλου του οριζόμενου κεφαλαίου οφειλής του δανειολήπτη και να υπολογίζονται οι τοκοχρεωλυτικές δόσεις απόσβεσης της συνολικής οφειλής, κατά κεφάλαιο και τόκους, ή β) το επιτόκιο αυτό θα υπολογίζεται επί εκάστης των μηνιαίων δόσεων κατά το μήνα της εξόφλησής της, στην τελευταία δε περίπτωση, αν το επιτόκιο αυτό θα υπολογίζεται για όλο το χρόνο από την έναρξη της ρύθμισης έως την εξόφληση κάθε δόσης ή μόνο από τον ορισθέντα με

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

τη ρύθμιση μήνα καταβολής κάθε δόσης έως την εξόφλησή της. Οίκοθεν ορίσθηκε η ως άνω δικάσιμος στην Πλήρη Ολομέλεια του Αρείου Πάγου.

Οι προσθέτως παρεμβαίνοντες υπέρ της αιτούσας ζήτησαν με τις με αριθμούς κατάθεσης 76/23-12-2024, 4/14-1-2025, 5/15-1-2025, 6/15-1-2025, 7/16-1-2025, 10/20-1-2025, 14/29-1-2025, 18/7-2-2025 και 20/13-2-2025 πρόσθετες παρεμβάσεις τους αντίστοιχα, όσα αναφέρονται σε αυτές. Οι προσθέτως παρεμβαίνουσες υπέρ της καθ' ης η αίτηση ζήτησαν με τις με αριθμούς κατάθεσης 77/27-12-2024, 8/16-1-2025, 9/17-1-2025, 15/30-1-2025, 16/4-2-2025, 17/7-2-2025 και 19/10-2-2025 πρόσθετες παρεμβάσεις τους αντίστοιχα, όσα αναφέρονται σε αυτές.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω. Οι πληρεξούσιοι των διαδίκων, αφού έλαβαν τον λόγο από την Πρόεδρο, ανέπτυξαν και προφορικά τους σχετικούς ισχυρισμούς τους, οι οποίοι αναφέρονται και στις προτάσεις τους, ζήτησαν οι μιν της αιτούσας και των προσθέτως υπέρ αυτής παρεμβαινόντων την παραδοχή της αίτησης, οι δε της καθ' ης η αίτηση και των προσθέτων υπέρ αυτής παρεμβαινουσών την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη του.

Η Εισαγγελέας, αφού έλαβε τον λόγο από την Πρόεδρο, πρότεινε όσα αναφέρονται στην από 27-2-2025 πρότασή της.

Κατά την 5η Φεβρουαρίου 2026, ημέρα που συγκροτήθηκε το Δικαστήριο τούτο προκειμένου να διασκεφθεί για την ανωτέρω υπόθεση, ήταν απύσες και απόντες οι ήδη αποχωρήσαντες από την Υπηρεσία: Ιωάννα

Κλάπα – Χριστοδουλέα, Πρόεδρος του Αρείου Πάγου, Μαρία Λεπενιώτη, Ασημίνα Υφαντή, Μαρουλιώ Δαβίου, Μαρία Κουφούδη, Μαρία Σιμιτσή - Βετούλα και Αριστείδης Βαγγελάτος, Αντιπρόεδροι του Αρείου Πάγου και οι Χρήστος Κατσιάνης, Γεωργία Κατσιμαγκλή, Κωστούλα Πρίγγουρη, Ευαγγελία Γιακουμάτου και Μερόπη Τζουγκάρακη, Αρεοπαγίτες καθώς και οι εν ενεργεία Αρεοπαγίτες Παρασκευή Τσούμαρη, Σπυρίδων Κουτσοχρήστος, Ευτύχιος Νικόπουλος, Λεωνίδας Χατζησταύρου, Φωτεινή Μηλιώνη, Σπυριδούλα Λιάτη και Ελένη Θεοδωρακοπούλου, οι οποίοι είχαν δηλώσει κώλυμα αρμοδίως. Παρά ταύτα, παρισταμένων, πλην αυτών, πλέον των είκοσι εννέα (29) μελών εκ των συμμετασχόντων στη συζήτηση της υπόθεσης, κατ' άρθρο 27 παρ.2 του ν. 4938/2022, το Δικαστήριο είχε την εκ του νόμου απαρτία για να διασκεφθεί.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Με την με αριθ. 2/2024 Πράξη της Τριμελούς Επιτροπής του Αρείου Πάγου (άρθρ. 20 Α του ΚΠολΔ), η οποία, κατ' άρθρο 20 Α παρ. 3 του ΚΠολΔ αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Αρείου Πάγου και δημοσιεύθηκε στις ημερήσιες αθηναϊκές εφημερίδες «Καθημερινή» και «Εφημερίδα Συντακτών», στα φύλλα 17-12-2024, εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον της πλήρους Ολομέλειας του Αρείου Πάγου, η, εκκρεμής ενώπιον του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων, από 6-12-2023 (αριθ. έκθ. κατάθ. 41/19-12-2023), αίτηση της Βασιλικής Τζουβάρα του Δημητρίου κατά της εταιρίας Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις με την επωνυμία «Intrum Hellas ΑΕΔΑΔΠ», περί ερμηνείας της με αριθ. 16/2012 απόφασης του ίδιου

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

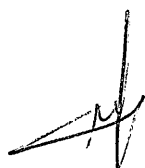
δικαστηρίου, όπως μεταρρυθμίσθηκε με τις 1072/2012 και 244/2019 αποφάσεις αυτού, προκειμένου να κρίνει, αν το αναφερόμενο στο ιστορικό της παρούσας πράξης διατακτικό χρήζει ή όχι ερμηνείας ως προς τον υπολογισμό του επιτοκίου των μηνιαίων δόσεων για τη διάσωση της κύριας κατοικίας της αιτούσας και σε καταφατική περίπτωση: α) αν το επιτόκιο, που θεσπίζεται στο άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010, πρέπει να υπολογίζεται από την έναρξη της ρύθμισης, επί του συνόλου του οριζόμενου κεφαλαίου οφειλής του δανειολήπτη και να υπολογίζονται οι τοκοχρεωλυτικές δόσεις απόσβεσης της συνολικής οφειλής, κατά κεφάλαιο και τόκους, ή β) το επιτόκιο αυτό θα υπολογίζεται επί εκάστης των μηνιαίων δόσεων κατά το μήνα της εξόφλησής της, στην τελευταία δε περίπτωση, αν το επιτόκιο αυτό θα υπολογίζεται για όλο το χρόνο από την έναρξη της ρύθμισης έως την εξόφληση κάθε δόσης ή μόνο από τον ορισθέντα με τη ρύθμιση μήνα καταβολής κάθε δόσης έως την εξόφλησή της.

Η από 6-12-2023 (αριθ. έκθ. κατάθ. 41/19-12-2023), αίτηση ερμηνείας της με αριθ. 16/2012 απόφασης του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων, όπως μεταρρυθμίσθηκε με τις 1072/2012 και 244/2019 αποφάσεις αυτού και εισάγεται προς συζήτηση με την ως άνω 2/2024 Πράξη της Τριμελούς Επιτροπής του Αρείου Πάγου, είναι παραδεκτή καθόσον το προδικαστικό ερώτημα το οποίο ερευνάται εν προκειμένω υποβλήθηκε από το Ειρηνοδικείο Ιωαννίνων μετά την ισχύ του άρθρου 116 του ν. 4842/2021 για την

εφαρμογή του άρθρου 20 Α του ΚΠολΔ, το οποίο εφαρμόζεται για τις αγωγές και ένδικα βοηθήματα που ασκούνται μετά την 1-1-2022.

Κατά την άποψη, όμως, των μελών της Ολομέλειας Αικατερίνης Χονδρορίζου, Παναγιώτη Λυμπερόπουλου, Αντιπροέδρων του Αρείου Πάγου και Νίκης Κατσιαούνη, Άλκηστης Σιάννου, Αρεοπαγιτών, το προδικαστικό ερώτημα πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο. Ειδικότερα: Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 20Α παρ. 1 εδ. α' Κ.Πολ.Δ., που προστέθηκε με το άρθρο 2 του κεφαλαίου Α του μέρους Α του ν. 4842/2021 (ΦΕΚ Α 190/13.10.2021) και ισχύει σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 116 παρ. 1α του ίδιου νόμου, για τα ένδικα βοηθήματα και δικόγραφα που πρόκειται να κατατεθούν μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ήτοι μετά την 1η-1-2022 (άρθρο 120 του ίδιου νόμου) «1. Οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα ή μέσο που ασκήθηκε ενώπιον οποιουδήποτε πολιτικού δικαστηρίου μπορεί να εισαχθεί στην πλήρη ολομέλεια του Αρείου Πάγου με απλή πράξη Τριμελούς Επιτροπής, που αποτελείται από τον Πρόεδρό του, τον αρχαιότερο Αντιπρόεδρο και τον Πρόεδρο του αρμόδιου καθ' ύλην Τμήματος, ύστερα από αίτημα ενός εκ των διαδίκων που κατατίθεται ενώπιόν της ή ύστερα από προδικαστικό ερώτημα που υποβάλλεται από το δικαστήριο της ουσίας, με απόφαση που δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, όταν με αυτό τίθεται νέο δυσχερές ερμηνευτικό νομικό ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

κύκλο προσώπων». Από τις ανωτέρω διατάξεις, με σαφήνεια συνάγεται ότι για την παραδεκτή υποβολή αίτησης ή προδικαστικού ερωτήματος προς διεξαγωγή πιλοτικής δίκης απαιτούνται οι εξής θετικές τυπικές προϋποθέσεις: α) Υποβολή αιτήσεως ενός από τους διαδίκους υπογραφόμενη από δικηγόρο για εισαγωγή του ένδικου βοηθήματος ή μέσου στην πλήρη ολομέλεια του Αρείου Πάγου ή υποβολή σχετικού προδικαστικού ερωτήματος από οποιοδήποτε πολιτικό δικαστήριο ουσίας ερωτήματος που τίθεται με προδικαστική απόφαση του δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί η υπόθεση. Ακριβώς λόγω της φύσης της απόφασης που θέτει το ερώτημα, ως προδικαστικής και μη οριστικής, η απόφαση αυτή δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα. Στην αίτηση ή στην απόφαση του δικαστηρίου πρέπει για την πληρότητά τους να παρατίθεται η συνδρομή των ουσιαστικών προϋποθέσεων και να αποσαφηνίζεται το νομικό ζήτημα που ζητείται να επιλυθεί. β) Απαιτείται το ζήτημα, που πρόκειται να επιλυθεί, να ανακύπτει ενόψει ένδικου βοηθήματος ή δικογράφου που κατατέθηκε μετά την έναρξη ισχύος του νόμου 4842/2021, δηλαδή από 01.01.2022 και μετά. Επομένως, το άρθρο 20Α Κ.Πολ.Δ. δεν τυγχάνει εφαρμογής, όταν η αίτηση ή το ερώτημα αφορά σε ζήτημα που τίθεται κατ' αρχήν επί αγωγής, ανακοπής κ.λ.π., που κατατέθηκαν σε χρόνο προγενέστερο της 01.01.2022. Και τούτο για λόγους προστασίας της ενότητας της νομολογίας. γ) επί αιτήσεως διαδίκου να έχει ασκηθεί το οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα ή ένδικο μέσο, εκτός από το έκτακτο ένδικο

μέσο της αναίρεσης που εξαιρείται, το οποίο ζητείται να εισαχθεί σε πιλοτική δίκη ενώπιον της πλήρους ολομέλειας του Αρείου Πάγου και με το οποίο τίθεται το προς επίλυση ζήτημα. Αυτό σημαίνει ότι επί αγωγής ή ανακοπής απαιτείται να έχει ολοκληρωθεί κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης ή ερωτήματος η άσκησή τους και δια της επιδόσεως αντιγράφου τους στον ή στους αντιδίκους του ενάγοντος, ανακόπτοντος κ.λ.π., ενώ επί ένδικων μέσων αρκεί για την άσκησή τους η κατάθεσή τους κατά τα προαναφερόμενα. Η τυπική αυτή προϋπόθεση αποτρέπει τη μετατροπή του Αρείου Πάγου σε γνωμοδοτικό όργανο, που αποφαινεται επί θεωρητικών, έστω και δυσερμήνευτων, ζητημάτων, γι' αυτό δε τον σκοπό το ζήτημα είναι απαραίτητο να ανακύπτει σε πραγματικά υφιστάμενη εκκρεμούσα υπόθεση. δ) Ειδικώς επί αιτήσεως διαδίκου καταβολή παραβόλου, ποσού 300 ευρώ, το οποίο μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Εν προκειμένω, το Ειρηνοδικείο Ιωαννίνων, με την υπ' αριθμ. 15/2024 απόφασή του δικάζοντας κατά τη διαδικασία της Εκουσίας Δικαιοδοσίας, την από 6-11-2023 (αριθμ. κατάθεσης δικ. 41/2023) αίτηση της Βασιλικής Τζουβάρα του Δημητρίου, περί ερμηνείας της με αρ. 16/2012 απόφασης του ίδιου Δικαστηρίου, όπως μεταρρυθμίστηκε με τις με αρ. 1072/2012 και 244/2019 αποφάσεις αυτού, με την οποία έγινε δεκτή η από 7-9-2011, με αριθμ. κατάθεσης 36/7-9-2011 αίτηση της αιτούσας περί υπαγωγής της στο Ν.

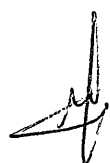
Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

3869/2010 και ρυθμίστηκαν τα χρέη της κατ' εφαρμογή των άρθρων 8 παρ. 2 και 9 παρ. 2 του ίδιου νόμου, υπέβαλε προδικαστικό ερώτημα στον Αρείο Πάγο, κατ' άρθρο 20Α του Κ.Πολ.Δ. για τα ακόλουθα ζητήματα: «1. Αν η διάταξη της προς ερμηνεία υπ' αριθμ. 16/2012 αποφάσεως του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων, όπως αυτή μεταρρυθμίσθηκε με τις υπ' αριθμ. 1072/2012 και 244/2019 αποφάσεις του ίδιου δικαστηρίου, που ορίζει ότι: "...Επιβάλλει στην αιτούσα την υποχρέωση να ικανοποιήσει το υπόλοιπο των απαιτήσεων της πιστώτριας, που θα απομείνει μετά τις πιο πάνω καταβολές επί 4ετία και τη διανομή του τιμήματος της εκποίησης του προαναφερομένου ακινήτου, με μηνιαίες δόσεις επί διάστημα 300 μηνών ύψους 481,66€ το μήνα. Η καταβολή των μηνιαίων αυτών δόσεων θα ξεκινήσει την 1η ημέρα του πρώτου μήνα τέσσερα χρόνια μετά την δημοσίευση της παρούσας απόφασης και θα γίνει εντόκως, χωρίς ανατοκισμό, με το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου με το κυμαινόμενο επιτόκιο, που θα ισχύει κατά το χρόνο αποπληρωμής σύμφωνα με το στατιστικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος αναπροσαρμοζόμενο με επιτόκιο αναφοράς αυτό των Πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας...." είναι αρκούτως σαφής ή χρήζει ερμηνείας. 2. Εις περίπτωση δε που χρήζει ερμηνείας, θα πρέπει να αποσαφηνισθεί αν: Το επιτόκιο που θεσπίζεται στο άρθρο 9 παρ. 2 του ν.3869/2010 πρέπει να υπολογίζεται από την έναρξη της ρυθμίσεως, στο σύνολο του οριζομένου κεφαλαίου οφειλής του δανειολήπτη και να

υπολογίζονται οι τοκοχρεωλυτικές δόσεις αποσβέσεως της συνολικής οφειλής εκ κεφαλαίου και τόκων για όλη τη διάρκεια της ρυθμίσεως ή το επιτόκιο αυτό θα υπολογίζεται αυτοτελώς δι' εκάστη των μηνιαίων δόσεων κατά τον μήνα της εξοφλήσεώς της. Στην τελευταία δε αυτή περίπτωση, θα πρέπει ωσαύτως να διευκρινισθεί αν το επιτόκιο αυτό θα υπολογίζεται για όλο τον χρόνο τον διαδραμόντα από της ενάρξεως της ρυθμίσεως έως εξοφλήσεως κάθε δόσης ή μόνο για τον μήνα καταβολής κάθε δόσης". Υπό τα ανωτέρω εκτιθέμενα το προδικαστικό ερώτημα του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων, όπως αυτό διατυπώθηκε με τη με αρ. 15/2024 απόφασή του είναι απαράδεκτο και ως εκ τούτου απορριπτέο, διότι αφορά στην ερμηνεία της απόφασής του με αρ. 16/2012, που εκδόθηκε επί της από 7-9-2011, με αριθμό κατάθεσης 36/7-9-2011 αίτησης, δηλαδή επί αίτησης κατατεθείσας πριν την έναρξη ισχύος του νόμου 4842/2021 (01.01.2022). Επισημαίνεται, ότι δεν επηρεάζουν την κρίση περί του παραδεκτού του αιτήματος: α) το ότι το δικαστήριο και όχι ο διάδικος με την απόφαση του υποβάλει το προδικαστικό ερώτημα, διότι οι ανωτέρω διατάξεις δεν διακρίνουν μεταξύ αιτήματος διαδίκου και αιτήματος δικαστηρίου αλλά αντιμετωπίζουν ενιαία το ζήτημα, β), το γεγονός ότι από την ίδια διάδικο υπεβλήθησαν αιτήσεις μεταρρύθμισης της αρχικής ως άνω απόφασης, επί των οποίων εκδόθηκαν οι με αρ. 1072/2012, 244/2019 αποφάσεις του ιδίου Δικαστηρίου, καθόσον η διάταξη του άρθρου 20Α του ΚΠολΔ εφαρμόζεται επί ενδίκων μέσων και

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

βοηθημάτων, στα οποία δεν περιλαμβάνονται οι αιτήσεις μεταρρύθμισης της απόφασης, ενώ σε κάθε περίπτωση αυτές εκδόθηκαν επί αιτήσεων που κατατέθηκαν πριν την έναρξη ισχύος της ως άνω διάταξης και γ) το γεγονός ότι η ως άνω υπ' άρ. 15/2024 απόφαση του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων εκδόθηκε επί της από 6-12-2023 με αριθμό κατάθεσης 41/19-12-2023 αιτήσεως περί ερμηνείας της υπ' αρ. 16/2012 απόφασής του, διότι, η κατ' άρθρο 316 Κ.Πολ.Δ., περί ερμηνείας δικαστικής απόφασης, αίτηση, δεν είναι ένδικο βοήθημα ή μέσο στα πλαίσια του οποίου τίθεται νομικό ζήτημα, και μάλιστα νέο δυσχερές ερμηνευτικό νομικό ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος, το οποίο εισάγεται ενώπιον της πλήρους Ολομέλειας, κατ' άρθρο 20 Α ΚΠολΔ, με το υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα με την υπ' αριθμ. 15/2024 απόφασή του (Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων). Και τούτο καθόσον αντικείμενο της αίτησης ερμηνείας είναι μόνο η αναζήτηση της αληθούς βούλησης του δικαστή που εξέδωσε την απόφαση για αποκατάσταση του αληθινού νοήματος της, που γίνεται με βάση τα διαδικαστικά έγγραφα της δίκης, και όχι η ερμηνεία των διατάξεων που εφαρμόστηκαν στην υπό ερμηνεία απόφαση, ώστε να προκύπτει κατά την εκδίκαση της σχετικής αίτησης ερμηνευτικό νομικό ζήτημα και να εισαχθεί τούτο με απόφασή του ως προδικαστικό ερώτημα κατ' άρθρο 20Α ΚΠολΔ. Επιπρόσθετα, η εκδοθησόμενη, επί της προαναφερόμενης ενώπιον του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων εκκρεμούς αίτησης, του άρθρου 316 ΚΠολΔ, απόφαση,

υπόκειται σε ένδικα μέσα, ενώ, με τη διάταξη του άρθρου 20 Α ΚΠολΔ, προβλέπεται ως προϋπόθεση για την εφαρμογή της, η μη υποβολή της σχετικής απόφασης του δικαστηρίου της ουσίας σε ένδικα μέσα.

Από τη διάταξη του άρθρου 80 του ΚΠολΔ, προκύπτει ότι τρίτος μπορεί να ασκήσει σε εκκρεμή μεταξύ άλλων δίκη πρόσθετη παρέμβαση για την υποστήριξη κάποιου διαδίκου, μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση, συνεπώς, για πρώτη φορά και ενώπιον της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου, περιοριζόμενος σε μόνη την υποστήριξη ή αντίκρουση των λόγων της αναίρεσης, εφόσον έχει έννομο συμφέρον. Ως τρίτος, κατά την έννοια της άνω διάταξης του άρθρου 80 του ΚΠολΔ, νοείται εκείνος, ο οποίος δεν είχε προσλάβει την ιδιότητα του διαδίκου με οποιοδήποτε τρόπο στην αρχική δίκη ή σε στάδιο προηγούμενης δίκης επί της υπόθεσης, ενώ σύμφωνα με την ίδια διάταξη, σε συνδυασμό με εκείνη του άρθρου 68 του ΚΠολΔ, αναγκαίος όρος για την άσκηση πρόσθετης παρέμβασης είναι η ύπαρξη άμεσου εννόμου συμφέροντος στο πρόσωπο του παρεμβαίνοντος. Άμεσο έννομο συμφέρον για την άσκηση παρέμβασης υφίσταται, όταν με την πρόσθετη παρέμβαση μπορεί να προστατευθεί δικαίωμα του παρεμβαίνοντος ή να αποτραπεί η δημιουργία σε βάρος του νομικής υποχρέωσης, που είτε απειλούνται από τη δεσμευτικότητα και την εκτελεστότητα της απόφασης που θα εκδοθεί είτε υπάρχει κίνδυνος προσβολής τους από τις αντανakλαστικές συνέπειές της. Ως εκ τούτου για την άσκηση πρόσθετης παρέμβασης δεν αρκεί το ότι σε δίκη,

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

εκκρεμή μεταξύ άλλων, πρόκειται να λυθεί νομικό ζήτημα που θα ωφελήσει ή θα βλάψει τον προσθέτως παρεμβαίνοντα, επειδή υφίσταται ή ενδέχεται να ανακύψει σε δίκη μεταξύ αυτού και κάποιου από τους διαδίκους ή τρίτου, αλλά απαιτείται η έκβαση της δίκης, στην οποία παρεμβαίνει, να θίγει ευθέως, από την άποψη του πραγματικού και νομικού ζητήματος, τα έννομα συμφέροντά του (Ολ.ΑΠ 1/2023, Ολ.ΑΠ 4/2021, Ολ.ΑΠ 17/2015, Ολ.ΑΠ 12/2013). Έτσι, με την επιφύλαξη των εργατικών διαφορών (άρθρ. 622 ΚΠολΔ), τέτοιο έννομο συμφέρον δεν υφίσταται για την ένωση ορισμένων επαγγελματιών, από το ότι, σε δίκη μέλους της με τρίτο, έχει ανακύψει ζήτημα που μπορεί να επηρεάσει τα οικονομικά συμφέροντα των μελών της, η προστασία των οποίων αποτελεί το σκοπό της ένωσης, λόγω υφιστάμενης ή μέλλουσας όμοιας διαφοράς άλλου μέλους της με τρίτο (Ολ.ΑΠ 13/2006). Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 90 περ. ζ' του ισχύοντος από 27-9-2013 Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013, ΦΕΚ 208 τ. Α' / 27.9.2013), στους Δικηγορικούς Συλλόγους ανήκει, μεταξύ άλλων, και "η άσκηση παρεμβάσεων ενώπιον δικαστηρίων και κάθε αρχής για κάθε ζήτημα εθνικού, κοινωνικού, πολιτισμικού, οικονομικού ενδιαφέροντος και περιεχομένου που ενδιαφέρει τα μέλη του συλλόγου ή το δικηγορικό σώμα γενικότερα, καθώς και για κάθε ζήτημα εθνικού, κοινωνικού, πολιτισμικού ή οικονομικού ενδιαφέροντος. Για την υλοποίηση και επίτευξη αυτού του σκοπού οι Δικηγορικοί Σύλλογοι μπορούν να υποβάλλουν

αγωγή, κύρια ή πρόσθετη παρέμβαση, αναφορά, μήνυση, δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής, αίτηση ακύρωσης, ουσιαστική προσφυγή και γενικά οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα και μέσο οποιασδήποτε φύσης κατηγορίας ενώπιον κάθε δικαστηρίου ποινικού, πολιτικού, διοικητικού ουσίας ή ακυρωτικού ή Ελεγκτικού οποιουδήποτε βαθμού δικαιοδοσίας στην Ελλάδα..." (Ολ.ΑΠ 1/2023, Ολ.ΑΠ 3/2019). Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 15 του ν. 2251/1994 "Προστασία καταναλωτών", "Κάθε ένωση καταναλωτών νομιμοποιείται να ζητεί ενώπιον δικαστηρίων και διοικητικών αρχών κάθε μορφής έννομη προστασία για τα δικαιώματα των μελών της, ως καταναλωτών. Ιδίως νομιμοποιείται να ασκεί αγωγή, αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, αίτηση ακύρωσης ή προσφυγή κατά διοικητικών πράξεων και να παρίσταται ως πολιτικώς ενάγουσα. Κάθε ένωση καταναλωτών δικαιούται να παρεμβαίνει προσθέτως σε εκκρεμείς δίκες μελών της για την υποστήριξη των δικαιωμάτων τους ως καταναλωτών (Ολ.ΑΠ 1/2023). Κατά δε το άρθρο 20Α του ΚΠολΔ, το οποίο προστέθηκε, με ισχύ από 1-1-2022, με τα άρθρα 2 και 120 του ν. 4842/2021, ΦΕΚ Α 190 και κατά την παρ. 1α του άρθρου 116 του ίδιου νόμου (4842/2021), όπως διορθώθηκε με το άρθρο 65 παρ. 1 του ν. 4871/2021; ΦΕΚ Α 246/10.12.2021, εφαρμόζεται για τα ένδικα βοηθήματα και δικόγραφα, που πρόκειται να κατατεθούν μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, ορίζεται ότι: "Στη δίκη ενώπιον της πλήρους ολομέλειας του Αρείου Πάγου μπορεί να παρέμβει κάθε

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

διάδικος σε εκκρεμή δίκη, στην οποία τίθεται το ίδιο ως άνω ζήτημα, και να προβάλει τους ισχυρισμούς του σχετικά με το ζήτημα αυτό. Για την εν λόγω παρέμβαση δεν καταλογίζεται δικαστική δαπάνη, η δε μη άσκησή της δεν δημιουργεί δικαίωμα άσκησης ανακοπής ή τριτανακοπής».

Στην ερευνώμενη υπόθεση, άσκησαν πρόσθετες παρεμβάσεις: Α] υπέρ της αιτούσας Βασιλικής Τζουβάρα του Δημητρίου και κατά της καθής η αίτηση εταιρίας διαχείρισης απαιτήσεων με την επωνυμία «Intrum Hellas ΑΕΔΑΔΠ», για πρώτη φορά ενώπιον της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου, τα εξής φυσικά και νομικά πρόσωπα: 1] ο Τσιώμος Χρήστος, με το, από 23-12-2024, δικόγραφό του, με το οποίο ισχυρίζεται ότι, με την 3587/2019 απόφαση του Ειρηνοδικείου Αθηνών, επί αίτησης του ιδίου και της συζύγου του, ορίστηκε η δικαστική ρύθμιση των οφειλών τους, μεταξύ άλλων και προς τη πιστώτρια «Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ΑΕ», με το καθορισμό δόσεων 30 ετών, έντοκων από 5-8-2024, η οποία όμως (πιστώτρια) υπολόγισε το επιτόκιο στο συνολικό κεφάλαιο και όχι στην ορισθείσα μηνιαία δόση, με αποτέλεσμα η πληρωτέα κατά μήνα δόση να ανέρχεται σε πάνω από 230% από την τελεσιδίκως καθορισθείσα, 2] το ΝΠΔΔ με την επωνυμία «Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών», με το, από 15-1-2025, δικόγραφο, 3] το ΝΠΔΔ με την επωνυμία "Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης», με το, από 9-1-2025, δικόγραφο, 4] το ΝΠΔΔ με την επωνυμία «Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά», με το, από 15-1-2025, δικόγραφο, 5] το ΝΠΔΔ με

την επωνυμία «Δικηγορικός Σύλλογος Ιωαννίνων», με το, από 15-1-2025, δικόγραφο, 6] το ΝΠΔΔ με την επωνυμία «Δικηγορικός Σύλλογος Πατρών», με το, από 15-1-2025, δικόγραφο, με τα οποία ισχυρίζονται, ότι το υποκείμενο προς κρίση ζήτημα είναι γενικότερου κοινωνικού και οικονομικού ενδιαφέροντος, που ενδιαφέρει γενικότερα το δικηγορικό σώμα και, ότι, ως εκ τούτου, νομιμοποιούνται για την άσκηση της πρόσθετης παρέμβασης κατά το άρθρο 90 περ. ζ του ν. 4194/2013, 7] τα Εργατοϋπαλληλικά Κέντρα Πειραιά, Λαυρίου Ανατολικής Αττικής, Άρτας, Ν. Λάρισας, Ν. Ιωαννίνων, Παλλεσβιακό, Πάτρας, Τρικάλων, Κέρκυρας και Ημαθίας «Γιώργος Βουτυράς», με το, από 29-1-2025, δικόγραφό τους, με το οποίο ισχυρίζονται ότι, το υπό κρίση ενώπιον της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου ζήτημα, αποτελεί ζήτημα γενικού ενδιαφέροντος και ότι δικαιούνται να παρέμβουν υπέρ της αιτούσας, καθώς εντός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων τους, ως δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις και του καταστατικού τους σκοπού περί προάσπισης και προαγωγής των κοινών επαγγελματικών, οικονομικών και εργασιακών συμφερόντων των μελών τους, εντάσσεται και η πρόταση ανάληψης πρωτοβουλιών σχετικών με το άνω ζήτημα, δεδομένου ότι μέλη τους (ιδιωτικοί υπάλληλοι, εμποροϋπάλληλοι, ξενοδοχοϋπάλληλοι, οικοδόμοι εργαζόμενοι στο κλάδο κατασκευών) κατά βάση συνδέονται συμβατικά με πιστωτικά ιδρύματα και πολλά από αυτά βρίσκονται σε δικαστικές διενέξεις με τα πιστωτικά ιδρύματα και τις εταιρίες

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

διαχείρισης απαιτήσεων στα πλαίσια του ν. 3869/2010, 8] το σωματείο με την επωνυμία «Ένωση Καταναλωτών Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.)», με το, από 7-2-2025, δικόγραφο, 9] το σωματείο με την επωνυμία «Εθνική Ομοσπονδία Ενώσεων Προστασίας Πολιτών–Καταναλωτών-Δανειοληπτών», με το, από 13-2-2025, δικόγραφο και Β] υπέρ της καθής εταιρίας διαχείρισης απαιτήσεων με την επωνυμία «Intrum Hellas ΑΕΔΑΔΠ» και κατά της αιτούσας Βασιλικής Τζουβάρα: 1] η ανώνυμη τραπεζική εταιρία με την επωνυμία «Τράπεζα Eurobank ΑΕ», με το, από 27-12-2024, δικόγραφο, 2] οι εταιρίες διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις με τις επωνυμίες «do Value Greece ΑΕΔΑΔΠ» και «Ceral Hellas Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες Μονοπρόσωπη ΑΕΔΑΔΠ», με το, από 13-1-2025, δικόγραφο και 3] η εταιρία διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις με την επωνυμία «QUANT MASTER SERVICER Μονοπρόσωπη ΑΕΔΑΔΠ», με το, από 17-1-2025, δικόγραφο, με τα οποία ισχυρίζονται ότι βρίσκονται σε εκκρεμείς δίκες με τους οφειλέτες τους-πιστωτές τους, στις οποίες τίθεται το ερευνώμενο ζήτημα, 4] η ανώνυμη τραπεζική εταιρία με την επωνυμία «Τράπεζα Πειραιώς ΑΕ», με το, από 30-1-2025, δικόγραφο, 5] η ανώνυμη τραπεζική εταιρία με την επωνυμία «Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος», με το, από 4-2-2025, δικόγραφο, 6] η ανώνυμη τραπεζική εταιρία με την επωνυμία «Alpha Bank», με το, από 7-2-2025, δικόγραφο, 7] η ανώνυμη τραπεζική εταιρία με την επωνυμία « ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΕ», με το, από 10-2-2025,

δικόγραφο. Από τις ανωτέρω πρόσθετες παρεμβάσεις εκείνες των Δικηγορικών Συλλόγων (Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Ιωαννίνων, Πατρών), του Τσιώμου Χρήστου (μόνο κατά της καθής η αίτηση εταιρίας διαχείρισης απαιτήσεων με την επωνυμία «Intrum Hellas ΑΕΔΑΔΠ»), των Σωματείων Καταναλωτών, καθώς και των ανώνυμων τραπεζικών εταιριών και των εταιριών διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις, οι οποίες ασκήθηκαν με αυτοτελή δικόγραφα, τα οποία κατατέθηκαν στη γραμματεία του παρόντος Δικαστηρίου και επιδόθηκαν σε όλους τους διαδίκους εντός οριζόμενων προθεσμιών, πριν από τη δικάσιμο, οι οποίες ορίστηκαν από την Πρόεδρο του Αρείου Πάγου, κατόπιν αιτημάτων των προσθέτως παρεμβαινόντων για σύντμηση της οριζόμενης στο άρθρο 568 παρ. 4 του ΚΠολΔ προθεσμίας, είναι παραδεκτές, καθόσον, σύμφωνα με τις αναφερόμενες στη νομική σκέψη διατάξεις, έχουν έννομο συμφέρον προς άσκησή τους και, συνεπώς, πρέπει να συνεκδικασθούν (άρθρα 246 και 573 του ΚΠολΔ) με την κρινόμενη, από 6-12-2023, αίτηση. Περαιτέρω, όμως, όσον αφορά τα προσθέτως παρεμβαίνοντα υπέρ της αιτούσας, Εργατοϋπαλληλικά Κέντρα Πειραιά, Λαυρίου Ανατολικής Αττικής, Άρτας, Ν. Λάρισας, Ν. Ιωαννίνων, Παλλεσβιακό, Πάτρας, Τρικάλων, Κέρκυρας και Ημαθίας «Γιώργος Βουτουράς», η επίκληση ότι στηνπαρούσα εκκρεμή δίκη θα κριθεί ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος με σημαντικές οικονομικές προεκτάσεις, που άπτονται των οικονομικών συμφερόντων των μελών τους των οποίων έχουν

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

αρμοδιότητα να προασπίζονται τα συμφέροντα, καθώς και ότι πολλά από τα μέλη τους βρίσκονται σε δικαστικές διενέξεις με πιστωτικά ιδρύματα και εταιρίες διαχείρισης απαιτήσεων, δεν δικαιολογεί δικό τους άμεσο έννομο συμφέρον για την άσκηση παρέμβασης, με την έννοια που εκτέθηκε στη νομική σκέψη, αφού η τυχόν έκδοση ευνοϊκής απόφασης για την αιτούσα (υπερής η πρόσθετη παρέμβαση) δεν πρόκειται να θίξει ίδια δικαιώματα αυτών ή να επηρεάσει νομικά κατά οποιοδήποτε τρόπο τη θέση τους, ώστε να δικαιολογείται η παρέμβασή τους, ούτε, άλλωστε θεμελιώνεται τέτοιο έννομο συμφέρον αυτών από κάποια διάταξη νόμου, ενώ δεν αρκεί το γεγονός ότι στη παρούσα εκκρεμή δίκη πρόκειται να λυθεί νομικό ζήτημα που μπορεί να ωφελήσει ή να βλάψει μέλη αυτών και επομένως κρίνονται απορριπτέες ως απαράδεκτες. Απορριπτέα ως απαράδεκτη κρίνεται και η, από 23-12-2024, πρόσθετη παρέμβαση του Τσιώμου Χρήστου, κατά το σκέλος που στρέφεται κατά της ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας με την επωνυμία «Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος», καθόσον η τελευταία δεν είναι διάδικος στην εκκρεμή πιλοτική δίκη, ούτε διάδικος στη δίκη ενώπιον του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων, από την οποία προήλθε το προδικαστικό ερώτημα.

Η υπερχρέωση αναδεικνύεται σε ένα από τα κρίσιμα κοινωνικά προβλήματα, δεδομένου ότι ένα σημαντικό μέρος των πολιτών έχει οδηγηθεί στην περιθωριοποίηση, καθώς, μη διαθέτοντας σοβαρή αγοραστική δύναμη και δυνατότητα

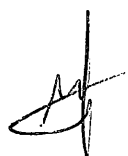
απεγκλωβισμού από την υπερχρέωση δεν είναι σε θέση να σχεδιάσει τη συμμετοχή του στην οικονομική και κοινωνική ζωή. Με τον ν. 3869/2010 δόθηκε ακριβώς η δυνατότητα σε υπερχρεωμένους πολίτες που έχουν αποδεδειγμένη και μόνιμη αδυναμία να εξυπηρετήσουν τα χρέη τους ώστε να ρυθμίσουν την εξόφλησή τους με ευνοϊκότερους όρους και να απαλλαγούν από αυτά, εφόσον εξυπηρετήσουν για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, με βάση το εισόδημά τους, ένα μέρος των χρεών τους και ρευστοποιηθεί η περιουσία τους, πλην της κύριας κατοικίας τους, για τη διάσωση της οποίας επίσης πρέπει να καταβληθεί σημαντικό τίμημα, που προσεγγίζει την πραγματική της αξία. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ν. 3869/2010 η δυνατότητα ρύθμισης για το φυσικό πρόσωπο των χρεών του, με απαλλαγή από αυτά, βρίσκει τη νομιμοποίησή της ευθέως στο ίδιο το κοινωνικό κράτος δικαίου που επιτάσσει να μην εγκαταλειφθεί ο πολίτης σε μια, χωρίς διέξοδο και προοπτική, κατάσταση από την οποία άλλωστε και οι πιστωτές δεν μπορούν να αντλήσουν κέρδος. Μια τέτοια απαλλαγή χρεών δεν παύει, όμως, να εξυπηρετεί ευρύτερα και το γενικό συμφέρον, καθώς οι πολίτες με την προβλεπόμενη από το νόμο ρύθμιση και απαλλαγή από τα χρέη τους επανακτούν ουσιαστικά, μέσω των εν λόγω διαδικασιών, την αγοραστική τους δύναμη, προάγοντας την οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα, καθώς και την επανένταξή τους στο κοινωνικό σύνολο (άρθρ. 2 παρ. 1, 21 παρ. 1 και 25 παρ. 1α του Συντάγματος). Στόχος των εν

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

λόγω διατάξεων είναι η επανένταξη του υπερχρεωμένου πολίτη στην οικονομική και κοινωνική ζωή με την επανάκτηση της οικονομικής ελευθερίας που συνεπάγεται η εξάλειψη των χρεών που αδυνατεί να αποπληρώσει. Επομένως, η λειτουργία του ν. 3869/2010 προορίζεται να καταστεί παραπληρωματική προς εκείνη του Πτωχευτικού Κώδικα, διαλαμβάνοντας εκείνες τις περιπτώσεις υπερχρέωσης που δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του τελευταίου. Υπό το πρίσμα αυτό, οι διατάξεις του συνιστούν ειδικό δίκαιο της εκκαθάρισης των οφειλών του ιδιώτη, το οποίο συντελεί από οικονομική άποψη στην (οιονεί κοινωνική) «ασφάλιση» των φυσικών προσώπων που έχουν περιέλθει σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών τους και, ως εκ τούτου, συνιστούν αναγκαστικό δίκαιο, αφού η φύση διατάξεων ως δημόσιας τάξης ή αναγκαστικού δικαίου (άρθρο 3 του ΑΚ) συνάγεται εκτός άλλων και από το γενικότερο σκοπό ή συμφέρον το οποίο υπηρετεί. Ειδικότερα, στις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις του ν. 3869/2010 ανήκει, μεταξύ άλλων, το άρθρ. 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010, που ρυθμίζει τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις εξαίρεσης από την εκποίηση βεβαρημένου ή μη με εμπράγματα ασφάλεια ακινήτου. Βάσει αυτής της διάταξης, μέχρι την 28η Φεβρουαρίου 2019, ο οφειλέτης μπορούσε να υποβάλει στο δικαστήριο πρόταση εκκαθάρισης και σχέδιο διευθέτησης οφειλών, ζητώντας να εξαιρεθεί από την εκποίηση βεβαρημένο ή μη (με εμπράγματα ασφάλεια) ακίνητο,

εφόσον, στο πρόσωπό του πληρούνταν σωρευτικά οι περιγραφόμενες υπό α΄- δ΄ προϋποθέσεις της παρ. 2 εδ. α΄ του άρθρ. 9 του ν. 3869/2010, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρ. 14 παρ. 1 του ν. 4346/2015 (ΦΕΚ Α΄152), σε συνδυασμό με το άρθρο πρώτο της από 31.12.2018 πράξης νομοθετικού περιεχομένου (ΦΕΚ Α΄ 221/31.12.2018), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4592/2019 (ΦΕΚ Α΄ 20/13.2.2019). Το ως άνω σχέδιο διευθέτησης οφειλών έπρεπε να προβλέπει ότι ο οφειλέτης θα καταβάλλει το μέγιστο της δυνατότητας αποπληρωμής του χρέους του, ενώ, ακόμη θα καταβάλει ποσό τέτοιο ώστε οι πιστωτές του δεν θα περιέλθουν, χωρίς τη συναίνεσή τους, σε χειρότερη οικονομική θέση από αυτή στην οποία θα βρίσκονταν σε περίπτωση αναγκαστικής εκτέλεσης (άρθρ. 9 παρ. 2 εδ. β΄ του ν. 3869/2010). Σε περίπτωση ευδοκίμησης της ως άνω αίτησης για εξαίρεση από την εκποίηση της κύριας κατοικίας του, ο οφειλέτης υποχρεούται να εξυπηρετήσει την οφειλή του μέσω καταβολής έντοκων μηνιαίων δόσεων, υπό την απειλή έκπτωσής του από τη προστασία από την εξαίρεση εκποίησης, σε περίπτωση μη τήρησης της υποχρέωσης αυτής (άρθρ. 9 παρ. 3 του ν. 3869/2010). Το χρονικό διάστημα εξυπηρέτησης της οφειλής με δόσεις ορίζεται από το δικαστήριο, με κριτήρια το συνολικό ύψος της οφειλής και την οικονομική δυνατότητα του οφειλέτη, το οποίο διάστημα, πάντως, δεν δύναται να υπερβαίνει τα είκοσι (20) έτη, εκτός αν η διάρκεια των συμβάσεων δυνάμει των οποίων χορηγήθηκαν οι πιστώσεις στον οφειλέτη ήταν

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

μεγαλύτερη των είκοσι (20) ετών, οπότε υπήρχε η δυνατότητα ο Ειρηνοδίκης να προσδιορίσει μεγαλύτερη διάρκεια, η οποία πάντως δεν υπερβαίνει τα τριάντα πέντε (35) έτη (άρθρ. 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρ. 14 παρ. 1 του ν. 4346/2015). Ειδικότερα, από τη σαφή έννοια της διάταξης του άρθρου 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010 συνάγεται ότι η εξαίρεση της κύριας κατοικίας του οφειλέτη από τη ρευστοποίηση εκπορεύεται κατ' αρχήν από την ανάγκη προστασίας του υπερχρεωμένου οφειλέτη, ώστε να αποκατασταθεί γενικά η κοινωνική συνοχή (που αποτελεί πάντοτε σκοπό του τεθειμένου δικαίου), η οποία έχει διαρραγεί, λόγω του μεγάλου αριθμού ιδιωτών οφειλετών στο κοινωνικό πεδίο των συμβατικών εννόμων σχέσεων προς πιστωτικά ιδρύματα, αλλά και ειδικά, ώστε να παρασχεθεί η δυνατότητα σε καθένα υπερχρεωμένο κοινωνό (φυσικό πρόσωπο), να αποτελέσει εκ νέου δυναμικό παράγοντα της οικονομικής - συναλλακτικής κοινωνίας. Εκπορεύεται, όμως, και από την ανάγκη προστασίας της κύριας κατοικίας του από τη ρευστοποίηση, που ανάγεται και σε προστασία ως κοινωνικού αγαθού, συνταγματικά προστατευμένου ως τέτοιου, κατ' άρθρο 21 του Συντάγματος, της οικογένειας και της οικογενειακής στέγης. Επιπλέον, η επιλογή της εκούσιας δικαιοδοσίας ως διαδικασίας με την οποία δικάζονταν οι αιτήσεις του ν. 3869/2010 (άρθρο 4), με το ευρύ ρυθμιστικό της πεδίο και τις πέραν του συζητητικού συστήματος εξουσίες που παρέχει στον δικάζοντα, σαφώς

υποδηλώνει την απομάκρυνση, έστω έως ένα βαθμό, από την τραπεζική ορολογία με τη στενή έννοια. Αυτό άλλωστε προκύπτει και από τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 3 εδ. β' του ν. 3869/2010 που ορίζει ότι οι μη εμπραγμάτως εξασφαλισμένες απαιτήσεις παύουν να παράγουν νόμιμους ή συμβατικούς τόκους με την κοινοποίηση της αίτησης του ν. 3869/2010 στους πιστωτές, γεγονός που δεν συνάδει με τα τραπεζικώς ισχύοντα.

Περαιτέρω, η ίδια διάταξη (άρθρ. 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010) ορίζει ότι η συγκεκριμένη οφειλή επιβαρύνεται με επιτόκιο που δεν υπερβαίνει αυτό της ενήμερης οφειλής ή το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο που ισχύει, σύμφωνα με το στατιστικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδας κατά τον τελευταίο μήνα για τον οποίο υφίσταται μέτρηση, αναπροσαρμοζόμενο με επιτόκιο αναφοράς αυτό των Πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή, σε περίπτωση καθορισμού σταθερού επιτοκίου, το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου για ανάλογη της ρύθμισης περίοδο, όπως ομοίως προκύπτει από το στατιστικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος (όπως η τελευταία αυτή περίπτωση προστέθηκε με το άρθρο 85 παρ. 8 του ν. 3996/2011 (ΦΕΚ Α'170/5.8.2011)] και πάντως χωρίς ανατοκισμό. Στην αρχική δε μορφή του άρθρ. 9 παρ. 2 εδ. β' του ν. 3869/2010, προγενέστερα κάθε τροποποίησης, προβλεπόταν ακόμη ότι «το δικαστήριο ρυθμίζει την ικανοποίηση απαιτήσεων των πιστωτών μέχρι συνολικό

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

ποσό που ανέρχεται στο ογδόντα πέντε τοις εκατό της εμπορικής αξίας του ακινήτου της κύριας κατοικίας, όπως αυτή αποτιμάται από το δικαστήριο», ενώ, ακολούθως, με το άρθρο 17 παρ. 1 του ν. 4161/2013 (ΦΕΚ Α' 143/14.6.2013), το συγκεκριμένο εδάφιο τροποποιήθηκε, ώστε να ορίζει ότι το συνολικό ποσό που πρέπει να εξοφληθεί με δόσεις «μπορεί να ανέρχεται μέχρι και στο ογδόντα τοις εκατό (80%) της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου της κύριας κατοικίας», κατ' ανώτατο ύψος και όχι κατά κατώτατο.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 316 του ΚΠολΔ, αν η απόφαση είναι διατυπωμένη με τρόπο που γεννά αμφιβολίες ή είναι ασαφής, το δικαστήριο που την έχει εκδώσει μπορεί, αν το ζητήσει κάποιος διάδικος, να την ερμηνεύσει με νέα απόφαση, έτσι που η έννοιά της να γίνει αναμφίβολη, η ερμηνεία όμως δεν μπορεί ποτέ να αλλάξει το διατακτικό της απόφασης που ερμηνεύεται. Όπως προκύπτει, ειδικότερα, από τη διάταξη αυτή, η ερμηνεία γίνεται από το ίδιο δικαστήριο που έχει εκδώσει την αρχική απόφαση και με την ίδια διαδικασία, χωρίς χρονικό περιορισμό και μόνον ύστερα από αίτημα διαδίκου και όχι αυτεπάγγελτα. Η ερμηνεία αποβλέπει στην αποκατάσταση του αληθινού νοήματος της απόφασης, εφόσον αυτό δεν είναι κατανοητό από τους διαδίκους για τον λόγο ότι η διατύπωση είναι ασαφής ή αμφίβολη και, έτσι, με την ερμηνεία αίρονται οι ασάφειες και οι αοριστίες της διατύπωσης των σχετικών σημείων της απόφασης με την

επεξήγηση της αληθούς έννοιας και την αποκατάσταση του ακριβούς νοήματος αυτών. Αμφίβολο θεωρείται το νόημα της απόφασης, όταν η λεκτική διατύπωση, λόγω των όρων που χρησιμοποιήθηκαν, οδηγεί σε διάφορες ερμηνευτικές εκδοχές, ενώ η ασάφεια της απόφασης πρέπει να είναι τέτοια ώστε να δυσχεραίνεται ή να καθίσταται αδύνατη η κατανόηση αυτής ή η εκτέλεση της ή και η οριοθέτηση του ουσιαστικού δεδικασμένου που απορρέει από αυτή. Το δικαστήριο, ενώπιον του οποίου εισάγεται η αίτηση ερμηνείας δικαστικής απόφασης, θα εξετάσει, σε πρώτη φάση, αν πράγματι η απόφαση είναι ασαφής, αόριστη και με αμφίβολο νόημα. Μόνο τότε, δηλ. αν διαγνωστεί ότι η απόφαση δεν είναι «σαφής» αλλά έχει ανάγκη ερμηνείας, θα προχωρήσει στην ερμηνεία της απόφασης, αναζητώντας την αληθινή βούληση του δικαστή (και όχι το νόημα της απόφασης καθ' εαυτό), λαμβάνοντας υπόψη, εφόσον είναι αναγκαίο και τα διαδικαστικά έγγραφα της δίκης, κατά την οποία εκδόθηκε η ερμηνευμένη απόφαση (αγωγή, προτάσεις και λοιπά δικόγραφα της δίκης εκείνης). Δεν ερευνάται, δηλαδή, πώς θα ήταν ορθό να αποφανθεί το δικαστήριο κατά τη δίκη εκείνη, αλλά πώς πράγματι αποφάνθηκε. Νομικές ή ουσιαστικές πλημμέλειες της απόφασης δεν είναι δυνατόν να καλυφθούν με τη μέθοδο της ερμηνείας και, συνεπώς, δεν επιτρέπεται, κατά την ερμηνεία, η επανεκτίμηση των αποδείξεων που είχαν διεξαχθεί τότε, ούτε το δικαστήριο έχει εξουσία, με ερμηνεία ή προσθήκη νέας διάταξης, να αλλοιώσει την ουσία της απόφασης και

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

την έννοια αυτής, ούτε να συμπληρώσει παραλείψεις σε αιτήματα που υποβλήθηκαν από τους διαδίκους, διότι αυτό αντίκειται στους κανόνες του δεδικασμένου. Το δικαστήριο, κατά την ερμηνεία της απόφασής του, περιορίζεται στην επεξήγηση της αληθινής έννοιάς της, δηλ. στον καθορισμό των αόριστων και στην αποσαφήνιση των ασαφών σημείων του διατακτικού της ή και των αιτιολογιών της, όταν οι τελευταίες επέχουν θέσει διατακτικού, χωρίς όμως να αλλάξει το διατακτικό της απόφασής του. Κατά την ερμηνεία, τέλος, αναζητείται η βούληση των δικαστών, που εξέδωσαν την ερμηνευμένη απόφαση, με βάση τα στοιχεία γενικά της δίκης.

Προδικαστικά ερωτήματα και απαντήσεις :

Στην ερευνώμενη υπόθεση, με την με αριθ. 15/2024 απόφαση του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων (διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας) ζητείται, μέσω προδικαστικού ερωτήματος, κατ' άρθρ. 20Α παρ. 1 του ΚΠολΔ, η επίλυση των εξής ζητημάτων: α. εάν η διάταξη της προς ερμηνεία με αριθ. 16/2012 απόφασης του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων, όπως μεταρρυθμίστηκε με τις με αριθ. 1072/2012 και 244/2019 αποφάσεις του ίδιου δικαστηρίου, είναι αρκούτως σαφής ή χρήζει ερμηνείας, β. στη περίπτωση που χρήζει ερμηνείας, ζητείται να επιλυθεί το ερμηνευτικό ζήτημα σχετικά με το κατά πόσο το επιτόκιο που θεσπίζεται στο άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010 πρέπει να υπολογίζεται από την έναρξη της ρύθμισης στο σύνολο του οριζόμενου κεφαλαίου οφειλής του δανειολήπτη και να υπολογίζονται οι τοκοχρεωλυτικές

δόσεις απόσβεσης της συνολικής οφειλής εκ κεφαλαίου και τόκων για όλη τη διάρκεια της ρύθμισης ή εάν πρέπει το επιτόκιο αυτό να υπολογίζεται αυτοτελώς δι' εκάστη των μηνιαίων δόσεων κατά το μήνα εξόφλησής της και γ. στη τελευταία περίπτωση, ζητείται, ακόμη, να διευκρινιστεί εάν το επιτόκιο αυτό θα υπολογίζεται για όλο το χρόνο τον διαδραμόντα από την έναρξη της ρύθμισης έως την εξόφληση κάθε δόσης ή μόνο για τον μήνα καταβολής κάθε δόσης.

Η απάντηση των ανωτέρω προδικαστικών ερωτημάτων προϋποθέτει εγγύτερη προσέγγιση των διατάξεων του ν. 3869/2010 σχετικά με τη προσήκουσα βάση υπολογισμού του επιτοκίου, κατ' άρθρ. 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010, η οποία εδράζεται σε μια σειρά τελολογικών και συστηματικών επιχειρημάτων που συνθέτουν ένα συνεκτικό πλαίσιο ερμηνείας του νόμου για τα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα. Ως αφετηρία τίθεται η διαπίστωση ότι ο αναγκαστικού δικαίου χαρακτήρας των διατάξεων του ν. 3869/2010 αποτελεί θεμελιώδη παράμετρο και ειδικότερα, αποτελεί βασική παραδοχή ότι ο ως άνω νόμος υποκαθιστά την ιδιωτική αυτονομία και τη δικαιοπρακτική ελευθερία των μερών με τη δικαστική απόφαση, από την οποία πηγάζουν αναγκαστικού δικαίου συνέπειες για τις απαιτήσεις των δανειστών και τα δικαιώματά τους έναντι του υπερχρεωμένου οφειλέτη. Η φύση αυτή των διατάξεων συνάγεται από το γενικότερο σκοπό και το συμφέρον που εξυπηρετεί ο νόμος, ο οποίος αποβλέπει στην αντιμετώπιση

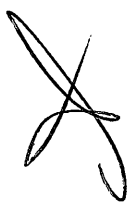
Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

των σοβαρών οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων που προκάλεσε η υπερχρέωση των φυσικών προσώπων, όπως σαφώς προκύπτει από την αιτιολογική του έκθεση [βλ. Αιτιολογική Έκθεση του ν. 3869/2010 υπό Ι (Γενικό Μέρος)]. Περαιτέρω, η κατ' άρθρ. 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010 ρύθμιση της οφειλής, μέσω δικαστικής απόφασης που εκδίδεται με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, δεν συνιστά απλή τροποποίηση των όρων της δανειακής σύμβασης, αλλά επιφέρει την αναστολή της ισχύος της συμβατικής σχέσης και τη δημιουργία νέου πλαισίου ρύθμισης της οφειλής. Το δικαστήριο, δηλαδή, καθορίζει το σύνολο των όρων αποπληρωμής, συμπεριλαμβανομένης της μηνιαίας δόσης, η οποία αποτελεί, όπως προαναφέρθηκε, την οροφή και όχι τη βάση υπολογισμού. Η ρητή αναφορά του ύψους της μηνιαίας δόσης στη δικαστική απόφαση, όπως ρητά ορίστηκε με την τροποποίηση του άρθρ. 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010 από τον ν. 4549/2018, κατά παρέκκλιση από τους τραπεζικούς κανόνες, υποδηλώνει τη πρόθεση του νομοθέτη να αποστεί από τη συμβατική ρύθμιση της έννομης σχέσης βάσει των γενικών κανόνων της τραπεζικής πρακτικής. Άλλωστε, η μη συνδυαστική εφαρμογή στο πεδίο του ν. 3869/2010 νομοθετημάτων που τελολογικά αποκλίνουν από τις βασικές επιδιώξεις της νομοθεσίας για τα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα καταφάσκει και σε άλλες περιπτώσεις, όπως, για παράδειγμα, όσον αφορά στις ειδικές διατάξεις του λογιστικού των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, με την αιτιολογία ακριβώς ότι

υπερισχύουν οι αναγκαστικού δικαίου διατάξεις του ν. 3869/2010, οι οποίες, ως προς το σκοπό και το εύρος εφαρμογής τους, υποκαθιστούν την ιδιωτική αυτονομία και τη δικαιοπρακτική ελευθερία των μερών από τη δικαστική απόφαση, από την οποία πηγάζουν αναγκαστικού δικαίου συνέπειες για τις απαιτήσεις των δανειστών και τα δικαιώματά τους κατά του υπερχρεωμένου οφειλέτη. Πιο συγκεκριμένα, εν προκειμένω, μέσω της ρύθμισης του άρθρ. 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010, το δικαστήριο δεν προβαίνει σε αναδιάρθρωση του δανείου, στην υποχρέωση εξόφλησης του οποίου δεν ανταποκρίθηκε ο οφειλέτης, ώστε να ισχύουν τα γενικά εφαρμοζόμενα για τον υπολογισμό της τοκογονίας στις τραπεζικές απαιτήσεις, αλλά, αντίθετα, ενεργοποιώντας τη δικαιοπλαστική του εξουσία, που του χορηγεί η ίδια διάταξη, το δικαστήριο προχωρεί σε διαπλαστικής φύσης ρύθμιση των σχέσεων δανειστή-οφειλέτη επί τη βάσει της δικαστικής απόφασης, καθορίζοντας όλους τους όρους αποπληρωμής αυτής (οφειλόμενο ποσό, επιτόκιο, χρόνο αποπληρωμής, χρόνο καταβολής δόσης, διαγραφέν ποσό), έχοντας παράλληλα τη δυνατότητα να επιβάλλει στα συμβαλλόμενα μέρη και άλλους πρόσθετους όρους, που αυτό κρίνει ως επιβεβλημένους για τη δίκαιη επίλυση της διαφοράς και την αποφυγή στέρησης της κύριας κατοικίας του αιτούντος. Επομένως, δεδομένου του διαπλαστικού χαρακτήρα της απόφασης επί της αίτησης υπαγωγής στο άρθρ. 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010, η δικαιοδοτική λειτουργία αποκλίνει από

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

την κατά γενική αρχή αποστολή της για διάγνωση της νομικής πραγματικότητας και απαγγελία των νομικών συνεπειών, όπως απορρέουν από το θετικό δίκαιο και στρέφεται προς την «καθοριστική λειτουργία της δικαιοσύνης». Συνεπώς, ενόψει των ανωτέρω ιδιαιτεροτήτων του νομικού πλαισίου που θεσπίζει ο ν. 3869/2010 και των διαδικαστικών αποκλίσεων της τηρητέας διαδικασίας της εκούσιας δικαιοδοσίας, η λύση στο τεθέν ερώτημα θα πρέπει να αναζητηθεί εντός του τελολογικώς διαρθρωμένου συστήματος δικαίου του ν. 3869/2010. Σε αυτό, ιδίως, προτάσσεται η αντιμετώπιση των σοβαρών οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων, στα οποία οδήγησε η υπερχρέωση των φυσικών προσώπων και η απαλλαγή των χρεών των υπερχρεωμένων δανειοληπτών, προς εξυπηρέτηση του ευρύτερου δημόσιου συμφέροντος σκοπού της επανάκτησης από τους τελευταίους της αγοραστικής τους δύναμης και της επανένταξής τους στην οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα. Κατ' αποτέλεσμα, η ερμηνεία της διάταξης του άρθρ. 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010 διέρχεται αναγκαία υπό το πρίσμα της αξιοπρεπούς διαβίωσης του οφειλέτη και της οικογένειάς του, ώστε η μεγαλύτερη δυνατή ικανοποίηση των πιστωτών πρέπει να συνδυάζεται με τη βασική προστασία της προσωπικής αξιοπρέπειας και, συνακόλουθα, την εξασφάλιση και διατήρηση ενός στοιχειώδους επιπέδου διαβίωσης του οφειλέτη και των προστατευόμενων μελών της οικογένειάς του.

Περαιτέρω, η ρύθμιση του άρθρου 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010, όπως τροποποιήθηκε με τους ν. 4346/2015 και 4549/2018 και ισχύει, σύμφωνα με τα ανωτέρω εκτιθέμενα, θέτει ως πρωτεύον κριτήριο για τον υπολογισμό της μηνιαίας δόσης τη μέγιστη δυνατότητα αποπληρωμής του οφειλέτη, επιπρόσθετα δε το ποσό που θα λάμβαναν οι πιστωτές σε περίπτωση αναγκαστικής εκτέλεσης του ακινήτου. Η ως άνω προτεραιότητα του νομοθέτη στη μέγιστη δυνατότητα αποπληρωμής του οφειλέτη καταδεικνύεται από το γεγονός ότι προέβλεψε τη ρύθμιση της ενδεχόμενης ζημίας των πιστωτών με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδας, αναγνωρίζοντας ότι σε ορισμένες περιπτώσεις δεν θα ήταν εφικτή η ταυτόχρονη ικανοποίηση και των δύο κριτηρίων. Ειδικότερα, ορίζεται ότι «με απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος, ορίζονται η διαδικασία και τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της μέγιστης ικανότητας αποπληρωμής του οφειλέτη και τον προσδιορισμό του ποσού, το οποίο θα ελάμβαναν οι πιστωτές σε περίπτωση αναγκαστικής εκτέλεσης, καθώς και για τον προσδιορισμό της ενδεχόμενης ζημίας των πιστωτών» (άρθρο 9 παρ. 2 εδ. β΄ του ν. 3869/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την 1.1.2016 με το άρθρο 14 παρ. 1 του ν. 4346/2015). Ακόμη, με τα άρθρ. 14 παρ. 1 του ν. 4346/2015 και 62 παρ. 2 του ν. 4549/2018 υπογραμμίστηκε η πρόθεση του νομοθέτη να διασφαλίσει την αποτελεσματική προστασία της κύριας κατοικίας του υπερχρεωμένου δανειολήπτη, σε συνδυασμό

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

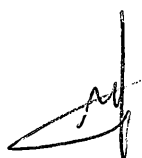
με την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής ικανότητας αποπληρωμής του χρέους, μέσω της προσθήκης στο άρθρ. 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010 της μερικής κάλυψης του ποσού της μηνιαίας καταβολής από το Ελληνικό Δημόσιο. Πιο συγκεκριμένα, με την τελευταία από τις ανωτέρω νομοθετικές τροποποιήσεις αντικαταστάθηκαν τα πέμπτο έως όγδοο εδάφια του άρθρ. 9 παρ. 2 του ν. 3860/2010, ώστε πλέον ήδη να ορίζουν ότι «[ο] οφειλέτης μπορεί να υποβάλει αίτηση στο Ελληνικό Δημόσιο για τη μερική κάλυψη του ποσού της μηνιαίας καταβολής του σχεδίου διευθέτησης οφειλών του παρόντος άρθρου, το οποίο ορίζει η δικαστική απόφαση, ενημερώνοντας σχετικά τους πιστωτές. Η απόφαση του δικαστηρίου επισημαίνει τη δυνατότητα αυτή στον οφειλέτη. Μετά την παρέλευση τριάντα (30) ημερών από την ημέρα δημοσίευσης της απόφασης, οποιοσδήποτε πιστωτής μπορεί να υποβάλει την αίτηση του πέμπτου εδαφίου για λογαριασμό του οφειλέτη, ενημερώνοντάς τον εγγράφως. Ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλει το μέγιστο της δυνατότητας αποπληρωμής του και σε κάθε περίπτωση υποχρεούται στην καταβολή ελάχιστης συνεισφοράς». Υπολογίζοντας, συνεπώς, η δικαστική απόφαση το ύψος της μηνιαίας δόσης στο μέγιστο της δυνατότητας αποπληρωμής του οφειλέτη και καθορίζοντας αυτό ακριβώς το ποσό στο διατακτικό της, με επικουρική τη δυνατότητα μερικής κάλυψης της δόσης από το Ελληνικό Δημόσιο, καθίσταται σαφές ότι η απόφαση απέβλεψε στο να αποτελεί η οριζόμενη δόση την οροφή και

όχι τη βάση υπολογισμού, δυνάμενη να επιβαρυνθεί ουσιωδώς με τον συνυπολογισμό υπέρογκων τόκων.

Εν προκειμένω, στο διατακτικό της απόφασης της οποίας ζητείται η ερμηνεία (με αριθ. 16/2012 απόφαση του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων, όπως μεταρρυθμίστηκε με τις με αριθ. 1072/2012 και 244/2019 αποφάσεις του ίδιου δικαστηρίου) επαναλαμβάνονται στην ουσία αυτολεξεί οι όροι τοκοφορίας της δόσης που προβλέπονται στο άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010 για τη διάσωση της κύριας κατοικίας της αιτούσας, δηλ. ορίζεται ότι: «... Επιβάλλει στην αιτούσα την υποχρέωση να ικανοποιήσει το υπόλοιπο των απαιτήσεων της πιστώτριας, που θα απομείνει μετά τις πιο πάνω καταβολές επί 4ετία και τη διανομή του τιμήματος της εκποίησης του προαναφερόμενου ακινήτου, με μηνιαίες δόσεις επί διάστημα 300 μηνών ύψους 481,66 ευρώ, το μήνα. Η καταβολή των μηνιαίων αυτών δόσεων θα ξεκινήσει την 1η ημέρα του πρώτου μήνα τέσσερα χρόνια μετά την δημοσίευση της παρούσας απόφασης και θα γίνει εντόκως, χωρίς ανατοκισμό, με το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου με το κυμαινόμενο επιτόκιο, που θα ισχύει κατά το χρόνο αποπληρωμής σύμφωνα με το στατιστικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος αναπροσαρμοζόμενο με επιτόκιο αναφοράς αυτό των Πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας...».

Προς απάντηση του υπό α' ερωτήματος, η διατύπωση της ανωτέρω απόφασης ως προς το ως άνω σημείο κρίνεται ασαφής και χρήζει ερμηνείας, καθόσον δεν διευκρινίζεται

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

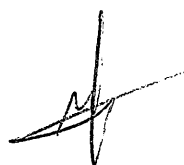

εάν το επιτόκιο θα πρέπει να υπολογίζεται στην εκάστοτε μηνιαία δόση ή στο συνολικό άληκτο κεφάλαιο. Στο σημείο αυτό πρέπει να λεχθεί ότι το ερευνώμενο δικονομικό ζήτημα αναφέρεται στην ερμηνεία του διατακτικού της ως άνω δικαστικής απόφασης, η οποία υπάγεται κατά το άρθρο 317 παρ. 2 του ΚΠολΔ στο λειτουργικώς αρμόδιο δικαστήριο που εξέδωσε τη σχετική απόφαση, εν προκειμένω όμως επιλαμβάνεται η ολομέλεια του ΑΠ, η οποία μπορεί να ερμηνεύσει μία απόφαση δικαστηρίου της ουσίας, όταν το διατακτικό της σχετίζεται με την ερμηνεία εφαρμοσθέντος κανόνα δικαίου.

Βάσει των προαναφερόμενων, στο τεθέν υπό β' βασικό ερμηνευτικό ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι, κατά την τελολογική ερμηνεία του άρθρ. 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010, ο υπολογισμός του επιτοκίου πρέπει να γίνει επί της μηνιαίας δόσης και όχι επί του κεφαλαίου της οφειλής, διότι κατ' αυτόν τον τρόπο εναρμονίζεται με τον παραπάνω πρωταρχικό σκοπό του ν. 3869/2010, δηλ. την αντιμετώπιση των σοβαρών οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων, στα οποία οδήγησε η υπερχρέωση των φυσικών προσώπων και η απαλλαγή των χρεών των υπερχρεωμένων δανειοληπτών, προς εξυπηρέτηση του ευρύτερου, δημόσιου συμφέροντος, σκοπού της επανάκτησης από τους τελευταίους της αγοραστικής τους δύναμης και της επανένταξής τους στην οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα. Το ανωτέρω συμπέρασμα συνεχεται, άλλωστε, με το χαρακτήρα του συνόλου των διατάξεων του

ν. 3869/2010, όπως προαναφέρθηκε, ως αναγκαστικού δικαίου, καθόσον ο νόμος αυτός περιέχει ειδικότερες ως προς το σκοπό και το εύρος εφαρμογής τους διατάξεις, με τις οποίες υποκαθίσταται η ιδιωτική αυτονομία και η δικαιοπρακτική ελευθερία των μερών από τη δικαστική απόφαση, από την οποία πηγάζουν αναγκαστικού δικαίου συνέπειες για τις απαιτήσεις των δανειστών και τα δικαιώματά τους κατά του υπερχρεωμένου οφειλέτη. Η αντίθετη ερμηνεία, δηλαδή ο υπολογισμός του επιτοκίου επί του συνολικού κεφαλαίου οφειλής, που ορίστηκε στο πλαίσιο του άρθρου 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010, εν είδει νέου προϊόντος δανείου με πιστούχο τον οφειλέτη, ενδεχομένως αναμενόμενος με βάση την τραπεζική πρακτική, δεδομένου ότι επιτρέπει μέσω αυτού του υπολογισμού την αποκόμιση κέρδους για τον πιστωτή, θα οδηγούσε εν προκειμένω στον εκ νέου εγκλωβισμό του δανειολήπτη σε υπέρογκες δόσεις, υπερβαίνουσες τις οικονομικές του δυνατότητες, καταστρατηγώντας έτσι το πνεύμα και το σκοπό του νόμου. Διαφορετική δηλαδή αντιμετώπιση θα προέτασσε την ικανοποίηση των πιστωτών σε βάρος της ανθρώπινης αξιοπρέπειας του οφειλέτη, ακόμη και της επιβίωσής του, κατάσταση που δεν γίνεται αποδεκτή από το γράμμα και το σκοπό του ν. 3869/2010. Ο νομοθέτης επιχείρησε να διατυπώσει μία συγκεκριμένη ρύθμιση, η οποία να εκφράζει την ενδεδειγμένη εξισορρόπηση των αντιτιθέμενων συμφερόντων των υπερχρεωμένων οφειλετών και των πιστωτών τους και να

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

είναι συμβατή τόσο με τη διάταξη του άρθρου 17 του Συντάγματος για τη προστασία της ιδιοκτησίας όσο και με εκείνη του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ για τη προστασία των ενοχικών απαιτήσεων των πιστωτών, κατά τρόπο ώστε να μην παραγκωνίζονται και αλλοιώνονται σε αδικαιολόγητο βαθμό οι απαιτήσεις των πιστωτών και να επιτυγχάνεται εξισορρόπηση των δικαιωμάτων τους με εκείνα των οφειλετών τους. Η ερμηνεία βάσει της οποίας ο υπολογισμός του επιτοκίου πρέπει να γίνει επί της μηνιαίας δόσης και όχι επί του κεφαλαίου της οφειλής ουδόλως αντιστρατεύεται τη προστασία του δικαιώματος των πιστωτών (τραπεζικών εταιριών) στη περιουσία τους, στην ειδικότερη έκφασή του για λήψη του νόμιμου τόκου χρηματικών απαιτήσεών τους που έχουν αναγνωριστεί με δικαστική απόφαση. Διότι δεν καταργεί την νόμιμη αξίωση καταβολής τόκου, καθιστώντας τις ενταγμένες στον ν. 3869/2010 οφειλές άτοκες, ούτε καν μεταβάλλει το ποσοστό του επιτοκίου, αλλά, αντιθέτως, προσδιορίζει την ορθή βάση του υπολογισμού της οφειλής του τόκου. Συνεπώς, νόμιμος τόκος εξακολουθεί να οφείλεται, χωρίς καν να θίγεται το ύψος του επιτοκίου και, επομένως, το δικαίωμα στη περιουσία των πιστωτών κατοχυρώνεται επαρκώς, σύμφωνα με τα υπερνομοθετικής ισχύος πρότυπα προστασίας (Σύντ. 17 παρ. 1 και ΠΠΠ ΕΣΔΑ 1), όπως αβάσιμα υποστηρίζει με τις προτάσεις της η καθής η αίτηση και οι προσθέτως υπέρ αυτής παρεμβαίνοντες. Άλλωστε, όταν το δικαστήριο επεμβαίνει

δικαιοπλαστικά και καθορίζει τον αριθμό των δόσεων και το χρόνο καταβολής τους διασπά το κεφάλαιο σε περισσότερα επιμέρους κεφάλαια στα οποία θα πρέπει να υπολογιστεί ο τόκος με βάση την αρχή του παρεπόμενου (παρεπόμενη απαίτηση), δηλαδή δεν μπορεί ο τόκος να υπολογίζεται επί της συνολικής οφειλής, όταν αυτή πλέον έχει επιμεριστεί σε περιοδικά καταβαλλόμενες οφειλές.

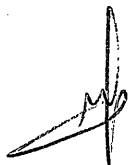
Όσον αφορά, περαιτέρω, το τελευταίο (υπό γ') ερμηνευτικό υποερώτημα της με αριθ. 15/2024 απόφασης του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων, θα πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των περιπτώσεων στις οποίες η δικαστική απόφαση, που δέχεται την αίτηση εξαίρεσης από την εκποίηση, κατ' άρθρ. 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010, ορίζει επιτόκιο κυμαινόμενο ή σταθερό, σύμφωνα με τις διαζευκτικές δυνατότητες που προβλέπει η ίδια διάταξη. Δηλ. στη πρώτη περίπτωση, αν στη δικαστική απόφαση ορίζεται το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο που ίσχυε, σύμφωνα με το στατιστικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδας κατά τον τελευταίο μήνα για τον οποίο υφίσταται μέτρηση, αναπροσαρμοζόμενο με επιτόκιο αναφοράς αυτό των Πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ο υπολογισμός του θα πρέπει να λάβει χώρα διακριτά για τον κάθε μήνα καταβολής της κάθε δόσης, σύμφωνα με το μαθηματικό ποσοστό που προκύπτει από τα περιοδικά στατιστικά δελτία της Τράπεζας της Ελλάδας, που ορίζουν την έναρξη της χρονικής περιόδου που το κυμαινόμενο επιτόκιο αλλάζει. Από την άλλη, στη

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

αποβλέπει στην αποκατάσταση του αληθινού νοήματος της απόφασης, εφόσον αυτό δεν είναι κατανοητό από τους διαδίκους για το λόγο ότι η διατύπωση είναι ασαφής ή αμφίβολη και, έτσι, με την ερμηνεία αίρονται οι ασάφειες και οι αοριστίες της διατύπωσης των σχετικών σημείων της απόφασης με την επεξήγηση της αληθούς έννοιας και την αποκατάσταση του ακριβούς νοήματος αυτών. Αμφίβολο, κατ' αρχήν, θεωρείται το νόημα της απόφασης, όταν η λεκτική διατύπωση, λόγω των όρων που χρησιμοποιήθηκαν, οδηγεί σε διάφορες ερμηνευτικές εκδοχές, ενώ η ασάφεια της απόφασης πρέπει να είναι τέτοια ώστε να δυσχεραίνεται ή να καθίσταται αδύνατη η κατανόηση αυτής ή η εκτέλεσή της και η οριοθέτηση του ουσιαστικού δεδικασμένου που απορρέει από αυτή. Το δικαστήριο, ενώπιον του οποίου εισάγεται η αίτηση ερμηνείας δικαστικής απόφασης (άρθρ. 317 παρ. 2 ΚΠολΔ), θα εξετάσει, σε πρώτη φάση, αν πράγματι η απόφαση είναι ασαφής, αόριστη και με αμφίβολο νόημα. Μόνο τότε, ήτοι, αν διαγνωστεί ότι η απόφαση δεν είναι «σαφής» αλλά έχει ανάγκη ερμηνείας, θα προχωρήσει στην ερμηνεία της απόφασης, αναζητώντας την αληθινή βούληση του δικαστή (και όχι το νόημα της απόφασης καθ' εαυτό), λαμβάνοντας υπόψη, εφόσον είναι αναγκαίο, και τα διαδικαστικά έγγραφα της δίκης, κατά την οποία εκδόθηκε η ερμηνευόμενη απόφαση (αγωγή, προτάσεις και λοιπά δικόγραφα της δίκης εκείνης). Δεν ερευνάται, δηλαδή, πως θα ήταν ορθό να αποφανθεί το δικαστήριο κατά τη δίκη εκείνη, αλλά πως πράγματι

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

αποφάνθηκε. Νομικές ή ουσιαστικές πλημμέλειες της απόφασης δεν είναι δυνατό να καλυφθούν με τη μέθοδο της ερμηνείας και, συνεπώς, δεν επιτρέπεται, κατά την ερμηνεία, η επανεκτίμηση των αποδείξεων που είχαν διεξαχθεί τότε, ούτε το δικαστήριο έχει εξουσία, με ερμηνεία ή προσθήκη νέας διάταξης, να αλλοιώσει την ουσία της απόφασης και την έννοια αυτής, ούτε να συμπληρώσει παραλείψεις σε αιτήματα που υποβλήθηκαν από τους διαδίκους, διότι τούτο αντίκειται στους κανόνες του δεδικασμένου. Το δικαστήριο, κατά την ερμηνεία της απόφασής του, περιορίζεται στην επεξήγηση της αληθινής έννοιάς της, ήτοι στον καθορισμό των άοριστων και στην αποσαφήνιση των ασαφών σημείων του διατακτικού της ή και των αιτιολογιών της, όταν οι τελευταίες επέχουν θέση διατακτικού, χωρίς όμως να αλλάξει το διατακτικό της απόφασής του. Εν προκειμένω με την υπ' αριθ. 16/2012 απόφαση του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων 1)ρυθμίστηκαν, κατ' άρθρο 8 παρ. 2 Ν.3869/2010 τα χρέη της αιτούσας προς την πιστώτρια της Τράπεζα, με εισοδηματικά κριτήρια, με μηνιαίες καταβολές προς αυτήν επί 4 έτη ποσού 350 ευρώ, αρχόμενες από την 1η ημέρα του 1ου μήνα, μετά την κοινοποίηση της απόφασης και 2)προσδιορίστηκε, χωρίς εισοδηματικά κριτήρια, το ποσό που έπρεπε να καταβάλει προς την πιστώτρια για την διάσωση της κατοικίας της, κατ' άρθρο 9 παρ. 2 Ν.3869/2010, σ' αυτό των 144.500 ευρώ [που αντιστοιχεί στο 85% της εμπορικής αξίας της κατοικίας της (170.000 x 85%)] επί διάστημα 240 μηνών (δηλαδή σε

20 χρόνια) από την ολοκλήρωση της τετραετίας, δηλαδή 602,08 ευρώ μηνιαίως. Εν συνεχεία επί αιτήσεως μεταρρυθμίσεως της πιο πάνω απόφασης, εκδόθηκε η 244/2019 απόφαση του ίδιου Ειρηνοδικείου, με την οποία μεταρρυθμίστηκε η 16/12 προηγούμενη απόφασή του μόνον ως προς το σκέλος της που αφορά αποκλειστικά στο χρονικό διάστημα καταβολής των δόσεων του άρθρου 9 παρ. 2 ν.3869/10 και ορίστηκαν 300 μηνιαίες δόσεις, ύψους εκάστης 481,66 ευρώ, αρχής γενομένης από το χρόνο κατάθεσης της αίτησης μεταρρύθμισης. Σύμφωνα με το διατακτικό της 16/12 απόφασης του Ειρηνοδικείου, όπως μεταρρυθμίστηκε «Η καταβολή των μηνιαίων αυτών δόσεων θα ξεκινήσει την 1η ημέρα του 1ου μήνα τέσσερα χρόνια μετά τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης και θα γίνει εντόκως, χωρίς ανατοκισμό, με το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου με το κυμαινόμενο επιτόκιο, που θα ισχύει κατά, το χρόνο αποπληρωμής σύμφωνα με το στατιστικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος αναπροσαρμοζόμενο με επιτόκιο αναφοράς αυτό των Πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας». Παρατηρείται δηλαδή ότι στο διατακτικό της προαναφερόμενης απόφασης, της οποίας ζητείται η ερμηνεία επαναλαμβάνονται κατ' ουσίαν αυτολεξεί οι όροι τοκοφορίας της δόσης, που προβλέπονται στο άρθρο 9 παρ. 2 του Ν.3869/2010 για τη διάσωση της κύριας κατοικίας, στο οποίο ορίζεται ότι: «Η εξυπηρέτηση της οφειλής γίνεται με επιτόκιο που δεν υπερβαίνει αυτό της

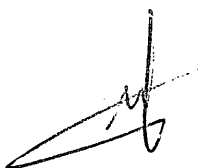
Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

ενήμερης οφειλής ή το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο που ίσχυε, σύμφωνα με το στατιστικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος κατά τον τελευταίο μήνα για τον οποίο υφίσταται μέτρηση, αναπροσαρμοζόμενο με επιτόκιο αναφοράς αυτό των Πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ή, σε περίπτωση καθορισμού σταθερού επιτοκίου, το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου για ανάλογη της ρύθμισης περίοδο, όπως ομοίως προκύπτει από το στατιστικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος, και χωρίς ανατοκισμό. Για τον προσδιορισμό της περιόδου τοκοχρεωλυτικής εξόφλησης της οριζόμενης συνολικής οφειλής λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ύψος της οφειλής και η οικονομική δυνατότητα του οφειλέτη...». Το αίτημα, επομένως, του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων να απευθύνει προδικαστικό ερώτημα στον Άρειο Πάγο, προκειμένου να αποφανθεί αν η απόφασή του είναι αρκούντως σαφής ή χρήζει ερμηνείας, είναι απαράδεκτο, διότι υποκρύπτει, εμμέσως πλην σαφώς αίτημα ερμηνείας του νόμου, ήτοι της διάταξης του άρθρου 9 παρ.2 Ν.3869/2010, αφού στο διατακτικό της υπ' αριθ. 16/2012 απόφασης του, της οποίας ζητείται η ερμηνεία, περιλαμβάνεται αυτούσια η διατύπωση της ως άνω νομικής διάταξης και συνακόλουθα συνιστά ανεπίτρεπτη επανάκριση της νομιμότητας της απόφασης του, η οποία εκφεύγει των ορίων της διάταξης του άρθρου 316 ΚΠολΔ. Πέραν όμως και ανεξαρτήτως αυτού, κατά τη γνώμη της ίδιας μειοψηφίας, το διατακτικό της υπ' αριθ.

16/2012 απόφασης του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων, όπως μεταρρυθμίστηκε με τις υπ'αρ. 1072/2012 και 244/2019 αποφάσεις του, ουδόλως χρήζει ερμηνείας ως προς τον υπολογισμό του επιτοκίου των μηναίων δόσεων για τη διάσωση της κύριας κατοικίας της αιτούσας-διαδίκου Βασιλικής Τζαβάρα και αν αυτό πρέπει να υπολογίζεται από την έναρξη της ρύθμισης, στο σύνολο του οριζόμενου κεφαλαίου οφειλής του δανειολήπτη και να υπολογίζονται τοκοχρεωλυτικές δόσεις απόσβεσης της συνολικής οφειλής, κατά κεφάλαιο και τόκους για όλη τη διάρκεια της ρύθμισης, ή αντίθετα πρέπει να υπολογίζεται αυτοτελώς δι'εκάστη των μηνιαίων δόσεων κατά το μήνα της εξόφλησής της, καθώς και αν, στην τελευταία περίπτωση, το επιτόκιο αυτό θα υπολογίζεται για όλο τον διαδρομόντα χρόνο από την έναρξη της ρύθμισης έως την εξόφληση κάθε δόσης, ή μόνο για το μήνα καταβολής κάθε δόσης, για τους ακόλουθους λόγους: Με τον Ν.3869/2010 «ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις» εισήχθη από τον Έλληνα νομοθέτη μια οργανωμένη συλλογική διαδικασία, που αποσκοπεί στην απαλλαγή του υπερχρεωμένου οφειλέτη από τα χρέη, που αποδεδειγμένα αυτός αδυνατεί να εξυπηρετήσει και στην επανένταξή του στην οικονομική δραστηριότητα, η οποία όμως επέρχεται, αφού προηγηθεί δικαστική ρύθμιση των χρεών του και συμμόρφωσή του στην καθορισθείσα ρύθμιση καταβολών. Ο νόμος δηλαδή 3869/2010 θεσμοθετήθηκε κατ' ουσίαν για την αντιμετώπιση των περιπτώσεων πτώχευσης φυσικών

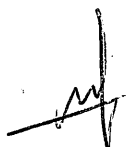
Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

προσώπων, χωρίς εμπορική ιδιότητα, με τρόπο διαδικαστικά ηπιότερο του προβλεπομένου για την πτώχευση. Έτσι, τόσο κατά την αρχική θέσπισή του Ν.3869/2010, όσο και με τις εν συνεχεία γεινόμενες τροποποιήσεις αυτού, ο νομοθέτης επιχείρησε να διατυπώσει μια συγκεκριμένη ρύθμιση, η οποία να εκφράζει την ενδεδειγμένη εξισορρόπηση των αντιτιθέμενων συμφερόντων, από τη μία πλευρά των υπερχρεωμένων οφειλετών και από την άλλη των πιστωτών τους, και να είναι συμβατή τόσο με τη διάταξη του άρθρου 17 του Συντάγματος για την προστασία της ιδιοκτησίας, όσο και με εκείνη του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ για την προστασία των ενοχικών απαιτήσεων των πιστωτών. Επομένως, ο εφαρμοστής των διατάξεων του Ν.3869/2010 δεν επιτρέπεται να συμπληρώσει την κατ' αυτόν ελλείπουσα νομοθετική ρύθμιση ή πολύ περισσότερο να την αλλοιώσει, επικαλούμενος την εξυπηρέτηση του σκοπού του νόμου, που ήταν η εύνοια του προς τους υπερχρεωμένους οφειλέτες, όταν μάλιστα η ρυθμιστική πρόθεση του νομοθέτη έχει ήδη εκφραστεί με τη θέσπιση και διαμόρφωση συγκεκριμένων κατά περίπτωση διατάξεων, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις εφαρμογής τους, οι οποίες εκφράζουν την έκταση της προστασίας που αυτός (νομοθέτης) επέλεξε να παράσχει στους οφειλέτες με γνώμονα τις προαναφερόμενες υπερνομοθετικές διατάξεις του Συντάγματος και του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Η τυχόν δια της ερμηνείας επιχειρούμενη

αλλοίωση των προϋποθέσεων αυτών δεν πραγματώνει, αλλά αντιθέτως υποκαθιστά τη ρυθμιστική πρόθεση του νομοθέτη. Η διατύπωση αυτή αποκτά μεγαλύτερη σημασία στην περίπτωση του Ν.3869/2010, στον οποίο ο νομοθέτης έχει επέμβει επανειλημμένα, εισάγοντας ρητά σχετικές τροποποιήσεις, όπως συνέβη με τους νόμους 4161/2013, 4336/2015, 4346/2015, 4549/2018 και 4592/2019, ενώ και μετά την εκπνοή του (Ν.3869/2010) εκδόθηκε ο Ν.4605/2019, που εισήγαγε διαδικασία επιδότησης της αποπληρωμής στεγαστικών και επιχειρηματικών δανείων με υποθήκη σε κύρια κατοικία, για όσους δεν πρόλαβαν να υπαχθούν στο Ν.3869/2010. Επομένως, σε όποια σημεία θέλησε ο νομοθέτης να παρέμβει το έχει ήδη πράξει και ως εκ τούτου η τυχόν έλλειψη της ρύθμισης για κάποιο ζήτημα δεν αποτελεί ακούσιο κενό, ώστε να κληθεί ο εφαρμοστής του νόμου να πληρώσει αυτό δια της ερμηνείας του, αλλά ηθελημένη νομοθετική επιλογή, η οποία οδηγεί σε εξ αντιδιαστολής επιχείρημα ότι δεν υφίσταται κενό νόμου. Εξάλλου, μεταξύ των ρυθμίσεων που θεσπίστηκαν με τον ως άνω Ν.3869/2010, περιλαμβάνεται και εκείνη του άρθρου 9 παρ. 2, η οποία αναφέρεται στην προστασία της πρώτης κατοικίας του οφειλέτη, σύμφωνα με την οποία (όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο) «ο οφειλέτης μπορεί να υποβάλει στο δικαστήριο πρόταση εκκαθάρισης ζητώντας να εξαιρεθεί από την εκποίηση βεβαρημένο ή μη με εμπράγματα ασφάλεια ακίνητο, που χρησιμεύει ως κύρια κατοικία του, εφόσον τούτο δεν υπερβαίνει το

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

προβλεπόμενο από τις ισχύουσες διατάξεις όριο αφορολόγητης απόκτησης πρώτης κατοικίας, προσαυξημένο κατά πενήντα τοις εκατό. Στην περίπτωση αυτή το δικαστήριο ρυθμίζει την ικανοποίηση απαιτήσεων των πιστωτών μέχρι συνολικό ποσό που ανέρχεται στο ογδόντα πέντε τοις εκατό της εμπορικής αξίας του ακινήτου της κύριας κατοικίας, όπως αυτή αποτιμάται από το δικαστήριο. Η εξυπηρέτηση της οφειλής γίνεται με επιτόκιο που δεν υπερβαίνει αυτό της ενήμερης οφειλής ή το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο που ίσχυε σύμφωνα με το στατιστικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος κατά τον τελευταίο μήνα για τον οποίο υφίσταται μέτρηση, αναπροσαρμοζόμενο με επιτόκιο αναφοράς αυτό των Πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, και χωρίς ανατοκισμό. Οι απαιτήσεις των πιστωτών που έχουν εμπράγματα ασφάλεια στο ακίνητο ικανοποιούνται προνομιακά από τις καταβολές του οφειλέτη με βάση την παρούσα παράγραφο. Για τον προσδιορισμό της περιόδου τοκοχρεωλυτικής εξόφλησης της οριζόμενης συνολικής οφειλής λαμβάνεται υπόψη η διάρκεια των συμβάσεων δυνάμει των οποίων χορηγήθηκαν πιστώσεις στον οφειλέτη. Η περίοδος πάντως αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει τα είκοσι έτη. Η μη τήρηση από τον οφειλέτη των υποχρεώσεων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή της παραγράφου αυτής, επιτρέπει στον πιστωτή να κινήσει διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη και της μοναδικής κατοικίας του ...». Με τη θεσπιζόμενη από

την ως άνω διάταξη ρύθμιση, ο νομοθέτης παρέχει στον οφειλέτη τη δυνατότητα να υποβάλει πρόταση εκκαθάρισης, προκειμένου να εξαιρεθεί από την εκποίηση και να διασωθεί ακίνητο, το οποίο χρησιμεύει ως κύρια κατοικία του, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προβλεπόμενες στη διάταξη αυτή προϋποθέσεις και υπό την πρόσθετη προϋπόθεση ότι οι πιστωτές θα λάβουν, ως αντάλλαγμα, συνολικό ποσό, που ανέρχεται μέχρι και στο 85% της εμπορικής αξίας του ακινήτου της κύριας κατοικίας του οφειλέτη, ενώ επιπλέον προβλέπεται, ότι η εξυπηρέτηση της οφειλής γίνεται με επιτόκιο, που δεν υπερβαίνει αυτό της ενήμερης οφειλής ή το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο, που ίσχυε, σύμφωνα με το στατιστικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος, κατά τον τελευταίο μήνα, για τον οποίο υφίσταται μέτρηση, αναπροσαρμοζόμενο με επιτόκιο αναφοράς αυτό των Πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, και χωρίς ανατοκισμό. Από όσα ανωτέρω εκτέθηκαν καθίσταται σαφές ότι, ως αντάλλαγμα της παρεχόμενης με την προαναφερόμενη ρύθμιση στον οφειλέτη δυνατότητας εξαίρεσης από την εκποίηση της κύριας κατοικίας του, τίθεται η υποχρέωση αυτού να καταβάλει στους πιστωτές του συνολικό ποσό που ανέρχεται μέχρι και στο ογδόντα πέντε τοις εκατό (85%) της εμπορικής αξίας του ακινήτου, το οποίο χρησιμεύει ως κύρια κατοικία του. Αντί δε ο οφειλέτης αυτός να καταβάλει το ανωτέρω ποσό αμέσως (όπως θα συνέβαινε αναφορικά με τους πιστωτές επί

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

πλειστηριασμού), ο νομοθέτης επιτρέπει να πιστωθεί αυτό και να καταβάλλεται σε δόσεις, γεγονός που συνιστά παροχή πίστωσης προς τον οφειλέτη, αφού αυτός ωφελείται αμέσως (καθόσον αποφεύγει την εκποίηση της κύριας κατοικίας του), ενώ θα καταβάλει το αντάλλαγμα της οφειλής αυτής σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο. Με την ανωτέρω ρύθμιση περιέρχεται αυτός (οφειλέτης) σε κατάσταση όμοια με εκείνη, στην οποία θα ευρίσκετο αν είχε λάβει στεγαστικό δάνειο για ποσό ίδιου ύψους και είχε συμφωνήσει την αποπληρωμή του σε αντίστοιχη χρονική περίοδο. Για το λόγο αυτό προβλέπεται ότι το πιστούμενο ποσό εκτοκίζεται με επιτόκιο, που δεν υπερβαίνει αυτό της ενήμερης οφειλής ή το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο. Έτσι η ρύθμιση αυτή, με τις επιμέρους παραμέτρους της, αποδίδει τη στάθμιση των συμφερόντων αφενός του οφειλέτη να διατηρήσει την κύρια κατοικία του και αφετέρου των δανειστών, οι οποίοι θα μπορούσαν να ικανοποιήσουν έστω και μέρος της απαίτησής τους, επιλαμβανόμενοι της κατοικίας των οφειλετών τους. Και τούτο διότι ο οφειλέτης επιτυγχάνει με τον τρόπο αυτό τη διάσωση της κύριας κατοικίας του με παράλληλο περιορισμό των χρεών του σε ποσό που ανέρχεται μέχρι και στο ογδόντα πέντε τοις εκατό (85%) της εμπορικής αξίας της, ενώ οι πιστωτές θα λάβουν, ως αντάλλαγμα, οφέλη αντίστοιχα με εκείνα που θα απεκόμιζαν από τη μακροχρόνια χρηματοδότηση του οφειλέτη με το αντίστοιχο κεφάλαιο. Δηλαδή θα λάβουν, ως αντάλλαγμα,

ποσό που ανέρχεται μέχρι και στο ογδόντα πέντε τοις εκατό (85%) της εμπορικής αξίας της κύριας κατοικίας του οφειλέτη τους, αλλά παράλληλα, επειδή δεν λαμβάνουν τούτο αμέσως και ως εκ τούτου δεν μπορούν να το εκμεταλλευτούν στα πλαίσια του χρηματοδοτικού προορισμού του, λόγω της καταβολής του ποσού αυτού σε μακροχρόνιες δόσεις, προβλέπεται η τοκοχρεωλυτική αποπληρωμή αυτού, κατά τα οριζόμενα στην ως άνω διάταξη. Έτσι, θα λάβουν αφενός μεν το προαναφερόμενο ποσό, αφετέρου δε τα αντίστοιχα οφέλη, τα οποία θα απεκόμιζαν από τη μακρόχρονη διάθεση της χρήσης του κεφαλαίου αυτού στον οφειλέτη και τα οποία είναι ανάλογα αυτών, που θα αποκόμιζαν σε περίπτωση αντίστοιχης χρηματοδότησης του ίδιου κεφαλαίου, δηλαδή τους τόκους. Σε σχέση δε με τον εκτοκισμό του ποσού της πίστωσης, που, στα πλαίσια της ρύθμισης του άρθρου 9 παρ. 2 του άνω νόμου, ορίζεται από το δικαστήριο για τη διάσωση της κύριας κατοικίας του οφειλέτη και ειδικότερα ως προς τη βάση υπολογισμού του ύψους του οφειλομένου τόκου, θα πρέπει να σημειωθούν τα ακόλουθα: Σύμφωνα με τα κρατούντα τόσο στην οικονομική, όσο και στη νομική επιστήμη και ιδίως από το σύνολο των διατάξεων που διέπουν τη λειτουργία των χρηματικών ενοχών και δη των ενοχών εκ τόκων (ΑΚ 293), ο τόκος συνιστά το αντάλλαγμα για τη χρήση ξένου κεφαλαίου, για τον υπολογισμό δε του ύψους αυτού λαμβάνεται υπόψη αφενός το ύψος του χρησιμοποιούμενου ξένου κεφαλαίου σε συνδυασμό με τη

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

διάρκεια της χρήσης αυτού και αφετέρου το εκάστοτε συμφωνηθέν ή προβλεπόμενο σε νόμο ή καταστατική διάταξη μέτρο υπολογισμού τούτου, που αποκαλείται επιτόκιο και εκφράζεται σε ποσοστό επί του κεφαλαίου για ορισμένο χρονικό διάστημα. Όπως προεκτέθηκε, με τη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 2 Ν.3869/2010, ως αντάλλαγμα για την πίστωση συγκεκριμένου χρηματικού ποσού, καταβλητέου στους πιστωτές του οφειλέτη σε μηνιαίες δόσεις, προκειμένου να εξαιρεθεί από την εκποίηση η κύρια κατοικία του, ο οφειλέτης οφείλει να καταβάλει τόκο, ο οποίος, κατά τη διατύπωση του άνω νόμου, καταβάλλεται για την «εξυπηρέτηση της οφειλής», αντικείμενο δε της οφειλής αυτής είναι προφανές ότι αποτελεί το σύνολο του πιστούμενου ποσού, ανεξαρτήτως του τρόπου καταβολής του. Παρέπεται, ως εκ τούτου, ότι ο τόκος θα υπολογιστεί επί του συνόλου του πιστούμενου αυτού ποσού, με το προβλεπόμενο στο άρθρο 9 παρ. 2 Ν.3869/2010 επιτόκιο, και θα εισπράττεται μαζί με τμήμα του κεφαλαίου σε μηνιαίες τοκοχρεωλυτικές δόσεις. Ο ανωτέρω τρόπος εκτοκισμού συνάγεται σαφώς από τη γραμματική διατύπωση και τη συστηματική θεώρηση της προδιαληφθείσας διάταξης του άρθρου 9 παρ. 2, που υποδηλούν ότι ο νομοθέτης του Ν.3869/2010 δεν περιέλαβε ειδικότερη ρύθμιση για την έννοια του τόκου, τον τρόπο υπολογισμού του ή τον τρόπο εκτοκισμού, γιατί χρησιμοποιεί αυτά κατά τις καθιερωμένες στη νομική γλώσσα τεχνικές έννοιές τους, χωρίς να διαφοροποιεί, μέσω νομοθετικού ορισμού, ή ειδικής

εξαιρετικής ρύθμισης, το περιεχόμενό τους, γεγονός που υποδηλοί περαιτέρω, αν μη τι άλλο, ότι τους όρους αυτούς τους χρησιμοποιεί κατά την καθιερωμένη στην πράξη σημασία τους, πράγμα που ανταποκρίνεται και στο σκοπό της έννομης τάξης, ως συστήματος με συνοχή και αρμονία, το οποίο επιδιώκει την όμοια αντιμετώπιση όμοιων περιπτώσεων και ρυθμίζει συναφείς καταστάσεις κατά τρόπο ενιαίο. Εφόσον, επομένως, ο νομοθέτης του Ν.3869/2010 επέλεξε να προβλέψει ότι η οφειλή εξυπηρετείται με συγκεκριμένο επιτόκιο, είναι εύλογο να θεωρηθεί ότι ο εκτοκισμός της οφειλής αυτής, όπως παγίως γίνεται δεκτό σε περίπτωση οφειλής τόκων, συμβατικών ή νόμιμων, τόσο στο πεδίο του ιδιωτικού όσο και του δημοσίου δικαίου, θα γίνει με βάση υπολογισμού το σύνολο του οφειλόμενου ποσού. Όπως δε προεκτέθηκε, τα ανωτέρω καταφάσκονται και από την πρόβλεψη της ανωτέρω διάταξης ότι το πιστούμενο ποσό εκτοκίζεται με επιτόκιο, εκείνο της ενήμερης οφειλής ή το μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου με κυμαινόμενο επιτόκιο, με βάση τα οποία συνάγεται περαιτέρω ότι ο εκάστοτε οφειλέτης λογίζεται ότι κάνει χρήση της συνολικής πίστωσης του κεφαλαίου, που οφείλει να καταβάλει σε δόσεις και ορίστηκε δια της δικαστικής απόφασης, και ως εκ τούτου ο υπολογισμός του τόκου, θα πρέπει να γίνει τοκοχρεωλυτικώς επί του συνόλου της χορηγηθείσας πίστωσης και όχι επί του εκάστοτε εξοφλούμενου μέρους αυτής. Η άποψη αυτή επιρρωνύεται και από τη μεταγενέστερη προσθήκη στο άρθρο 9 παρ. 2

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

του Ν.3869/2010 (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 παρ. 1 Ν.4346/2015) διάταξης, κατά την οποία το σχέδιο διευθέτησης οφειλών που ο οφειλέτης μπορεί να υποβάλει στο Δικαστήριο, ζητώντας να εξαιρεθεί από την εκποίηση η κύρια κατοικία του θα πρέπει να προβλέπει «ότι ο οφειλέτης θα καταβάλει το μέγιστο της δυνατότητας αποπληρωμής του και ότι θα καταβάλλει ποσό τέτοιο ώστε οι πιστωτές του δεν θα βρεθούν, χωρίς τη συναίνεσή τους, σε χειρότερη οικονομική θέση από αυτήν στην οποία θα βρίσκονταν σε περίπτωση αναγκαστικής εκτέλεσης», διάταξη η οποία θα παραβιάζονταν ευθέως, εάν γινόταν δεκτό ότι το ποσό της οφειλής, δεν θα εκτοκίζεται στο σύνολό του, αλλά χωριστά δι' εκάστη δόση, αφού στην περίπτωση αυτή ο πιστωτής στο τέλος της ρύθμισης θα ελάμβανε ποσό, που υπολείπεται αυτού που θα ελάμβανε σε περίπτωση αναγκαστικής εκτέλεσης. Αντίθετη εκδοχή δεν ευρίσκει έρεισμα στο σκοπό του νόμου, αλλά ούτε στην ειδική ρύθμιση για τη διάσωση της κύριας κατοικίας του οφειλέτη. Άλλωστε, όπως προαναφέρθηκε, ο νομοθέτης, με τις ως άνω διατάξεις του Ν.3869/2010, προβαίνει σε μία στάθμιση των συμφερόντων του οφειλέτη να απαλλαγεί από τα χρέη του, τα οποία δεν δύναται να εξυπηρετήσει, και εκείνων των πιστωτών του να λάβουν ένα μέρος των απαιτήσεών τους, η ειδική δε αυτή, υπό προϋποθέσεις, διαμόρφωση των επιμέρους δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μέσω της δικαστικής ρύθμισης, συνιστά δικαστική διάπλαση των όρων αποπληρωμής της οφειλής και εκφράζει ακριβώς τη

στάθμιση αυτή, η οποία δεν επιτρέπεται να αλλοιωθεί από τον εφαρμοστή του ως άνω νόμου με την επίκληση ως προτεραιότητας της προστασίας του οφειλέτη. Σε κάθε περίπτωση, είναι προφανές ότι μία τέτοια ερμηνευτική εκδοχή, που ευνοεί τον οφειλέτη, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μόνος τρόπος πραγμάτωσης του νομοθετικού σκοπού, ενώ, εξάλλου, ούτε και η επιλογή της διαδικασίας της εκούσιας δικαιοδοσίας κατά την εκδίκαση των υποθέσεων του Ν.3869/2010 παρέχει στον εφαρμοστή του δικαίου τη δυνατότητα να ερμηνεύει ελαστικότερα ή αυτόνομα τους κανόνες του ουσιαστικού δικαίου ή να τους προσδίδει περιεχόμενο διαφορετικό από τη έννοια αυτών, ενώ, ειδικότερα, η έννοια του εκτοκισμού και ο υπολογισμός του τόκου επί του συνολικού οφειλόμενου ποσού δεν αποτελεί απλώς τραπεζική ορολογία, αλλά συνιστά γενικής ισχύος κανόνα σε όλους τους κλάδους του δικαίου. Τέλος, και η άποψη ότι ο νομοθέτης, ορίζοντας το ανωτέρω επιτόκιο, είχε υπόψη του τη μεταβαλλόμενη σε βάθος χρόνου αξία του χρήματος, ήτοι την αξία την οποία θα είχε η ορισθείσα μηνιαία δόση στο πέρασμα των ετών, δεν ανταποκρίνεται στο σκοπό, τη λογική και τη δομή της ρύθμισης του άρθρου 9 παρ. 2 του Ν.3869/2010, με την οποία δεν καθιερώνεται περιοδική παροχή, οπότε θα είχε νόημα η διατήρηση αλώβητης της οικονομικής της αξίας κατά την πάροδο των ετών, αλλά αντιθέτως προβλέπεται ο καθορισμός ενός ποσού και η εξόφληση του σε τοκοχρεωλυτικές δόσεις. Επομένως, εφόσον ο νομοθέτης προέβλεψε πίστωση ενός

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

συνολικού ποσού, ορίζοντας μάλιστα και την αντιστοιχία της ρύθμισης με τη λήψη στεγαστικού δανείου, είναι προφανές ότι ο τόκος, που συνιστά αντάλλαγμα για την πίστωση του ποσού αυτού, θα υπολογιστεί επί του συνόλου του πιστούμενου ποσού και όχι επί του εκάστοτε εξοφλούμενου μέρους αυτού. Κατ' ακολουθίαν, η λεκτική διατύπωση του διατακτικού της υπ'αρ. 16/2012 απόφασης του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων, όπως προπαρατέθηκε, ως προς τα διατυπωθέντα δια των προδικαστικών ερωτημάτων, ζητήματα, είναι απολύτως σαφής, μη χρήζουσα ως εκ τούτου ερμηνείας ως προς το αληθές νόημά της.

Ειδικότερα τα μέλη της Ολομέλειας Νίκη Κατσιαούνη και Μαρία Πετσάλη, Αρεοπαγίτες, για το ζήτημα εάν η διάταξη της προς ερμηνεία ως άνω απόφασης είναι αρκούντως σαφής ή χρήζει ερμηνείας διατύπωσαν τη γνώμη ότι από το διατακτικό της με αριθμ.16/2012 απόφασης του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων, όπως μεταρρυθμίστηκε με τις με αριθμ. 1072/2012 και 244/2019 αποφάσεις του ίδιου δικαστηρίου και το περιεχόμενο αυτού, κατά πιστή μεταφορά, προπαρατέθηκε, προκύπτει ότι ουδεμία των προϋποθέσεων που θεσπίζονται με την προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 316 Κ.Πολ.Δ. υφίσταται ώστε να απαιτείται ερμηνεία της ως άνω απόφασης ως προς το κρίσιμο εν προκειμένω ζήτημα, ήτοι ως προς το ποσό επί του οποίου θα υπολογίζεται το ορισθέν με την ως άνω απόφαση και οφειλόμενο από την αιτούσα επιτόκιο στα πλαίσια της ρύθμισης του άρθρου 9

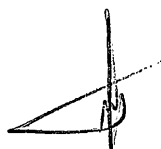
παρ. 2 του Ν. 3869/2010. Και τούτο διότι η λεκτική διατύπωση του διατακτικού της ως άνω απόφασης, ως προς το προαναφερόμενο ζήτημα, όπως αυτό παρατίθεται ανωτέρω, είναι απολύτως σαφής και δεν προκαλεί καμία αμφιβολία ως προς το αληθές νόημά της, αφού καθορίζεται με απόλυτη σαφήνεια το ποσό της δόσης, το επ' αυτής επιτόκιο, ο τρόπος υπολογισμού (του) και το ποσό επί του οποίου θα υπολογίζεται.

Κατά τα λοιπά πρέπει να παραπεμφθεί η υπόθεση, για την ολοκλήρωση της εκδίκασής της, στο αρμόδιο ήδη Μονομελές Πρωτοδικείο (πρώην Ειρηνοδικείο) Ιωαννίνων (άρθρ. 20 Α παρ. 5 του ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου αποφαινεται, κατά πλειοψηφία, ότι: η διάταξη της με αριθ. 16/2012 απόφασης του Ειρηνοδικείου Ιωαννίνων, όπως μεταρρυθμίστηκε με τις με αριθ. 1072/2012 και 244/2019 αποφάσεις του ίδιου δικαστηρίου, είναι ασαφής και χρήζει ερμηνείας ως προς το (ερμηνευτικό) ζήτημα σχετικά με το κατά πόσο το επιτόκιο που θεσπίζεται στο άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010 πρέπει να υπολογίζεται από την έναρξη της ρύθμισης στο σύνολο του οριζόμενου κεφαλαίου οφειλής του δανειολήπτη και να υπολογίζονται οι τοκοχρεωλυτικές δόσεις απόσβεσης της συνολικής οφειλής εκ κεφαλαίου και τόκων για όλη τη διάρκεια της ρύθμισης ή εάν πρέπει το επιτόκιο αυτό να υπολογίζεται αυτοτελώς δι' εκάστη των μηνιαίων δόσεων κατά το μήνα εξόφλησής της, ως προς το οποίο προσήκει η

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής
και ήδη
Αντιπρόεδρος του
Αρείου Πάγου

απάντηση ότι, κατά την τελεολογική ερμηνεία του άρθρου 9 παρ. 2 του ν. 3869/2010, ο υπολογισμός του επιτοκίου πρέπει να γίνει επί της μηνιαίας δόσης και όχι επί του κεφαλαίου της οφειλής, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα ως προς τον υπολογισμό του (επιτοκίου) παραπάνω.

Παραπέμπει την υπόθεση, για την ολοκλήρωση της εκδίκασής της, στο Μονομελές Πρωτοδικείο (πρώην Ειρηνοδικείο) Ιωαννίνων.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 5 Φεβρουαρίου 2026. Και

Δημοσιεύθηκε στο ακροατήριό του στις 4 Ιουνίου 2026.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

και ταύτης αποχωρήσασας
η αρχαιότετη της σύνθεσης
Αντιπρόεδρος του Αρείου Πάγου

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
ο Εισαγγελέας
Κατ' άρθρο
Αντιπρόεδρος
του Αρείου Πάγου

